

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Ústav sociálních studií

Postoje mladých lidí k pornografii

Bakalářská práce

Autor: Jiří Drtina
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální patologie a prevence
Vedoucí práce: Mgr. Martin Knytl, MCS
Oponent práce: Mgr. Lucie Křivánková, Ph.D.

Zadání bakalářské práce

Autor:	Jiří Drtina
Studium:	P19P0121
Studijní program:	B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Sociální patologie a prevence
Název bakalářské práce:	Postoje mladých lidí k pornografii
Název bakalářské práce AJ:	Young People's Attitudes Towards Pornography

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se zabývá postoji mladých lidí, od 15 do 25 let, k pornografii. V teoretické části se práce zaměřuje na názory, které mladí lidé zaujmají k pornografii, a možné dopady sledování pornografie na jejich život. V praktické části se nachází výzkumné šetření, které má za úkol ověřit, jak se cílová skupina staví k pornografii, k jejímu sledování, jejímu natáčení a zda pornografie ovlivňuje jejich sexuální život.

EGER, Ludvík a EGEROVÁ, Dana. Základy metodologie výzkumu. 2. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita, 2017. 184 s. ISBN 978-80-261-0735-4. CHMELÍK, Jan. Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita. Praha: Portál, 2003. 201 s. ISBN 80-7178-739-6. LIŠKOVÁ, Kateřina. Hodné holky se dívají jinak: feminismus a pornografie. Praha: Sociologické nakladatelství, 2009. 178 s. ISBN 978-80-210-5142-3. MULLER, Mary Margaret. Jak ochránit děti před pornografií na internetu. Praha: Portál, 2014. 167 s. ISBN 978-80-262-0694-1. WITT, Emily. Sex budoucnosti. Praha: Dobrovský s.r.o., 2017. 285 s. ISBN 978-80-7390-605-4.

Garantující pracoviště:	Ústav sociálních studií, Pedagogická fakulta
Vedoucí práce:	Mgr. Martin Knytl, MCS
Oponent:	Mgr. Lucie Křivánková, Ph.D.
Datum zadání závěrečné práce:	1.2.2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci Postoje mladých lidí k pornografii vypracoval pod vedením vedoucího práce Mgr. Martina Knytla, MCS, samostatně a uvedl jsem všechny prameny a literaturu.

Hradec Králové dne 24. 4. 2022

Jiří Dřtina

Poděkování

Rád bych zde poděkoval svému vedoucímu bakalářské práce panu Mgr. Martinu Knytlovi, MCS, za odborné vedení, cenné rady jak s obsahovou, tak formální stránkou práce, doporučenou literaturou, ale především za trpělivý a vstřícný přístup při tvorbě této závěrečné práce. Dále bych chtěl poděkovat všem, kteří při psaní práce vznášeli konstruktivní kritiku a poskytli mi tak jiný úhel pohledu na věc, a též všem, již napomohli distribuci dotazníku. Poděkování patří také těm, kdo obětovali svůj čas a dotazník vyplnili.

Anotace

DRTINA, Jiří. *Postoje mladých lidí k pornografii*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2022. 74 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce se zabývá problematikou sledování pornografie mladými lidmi. Vliv pornografie je v současnosti značný napříč celou věkovou škálou lidské populace, ale v této práci bude věnována pozornost skupině, která je negativními vlivy pornografie ohrožena nejvíce. Teoretická část se zabývá samotným vymezením pornografie a věkovým ohraničením životního období označovaného jako mládí. Rozebírá se také vliv sexuální výchovy v institucích rodiny a školy na přístup jedinců k pornografii. Značná pozornost je věnována jednotlivým postojům, které k pornografii zaujímá cílová skupina. V empirické části kvantitativního výzkumného šetření jsou stanoveny hypotézy, které jsou na základě výzkumného šetření uskutečněného pomocí elektronického dotazníku ověřovány. Výsledky dotazníkového šetření jsou podrobně popsány a v následné diskuzi porovnány nejenom se stanovenými hypotézami, ale také s teoretickou částí práce.

Klíčová slova: pornografie, mladí lidé, sexualita

Annotation

DRTINA, Jiří. *Young People's Attitudes Towards Pornography*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2022. 74 pp. Bachelor Thesis

This bachelor thesis focuses on the consumption of pornography by the youth. It's not just a problem of the youth but they are the most endangered group. The theoretic part describes the terms pornography and youth as a stage of one's life. It mainly concerns around the stances youth take against pornography. The empiric part contains author's own research in this field which was done using an electronic questionnaire. The results of the research are described in this part and compared to the pre-set hypothesis but also to the theoretic part of the work which is based on other works and searches.

Keywords: pornography, young people, sexuality

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářská práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 13/2017 (Řád pro nakládání bakalářskými, diplomovými, rigorózními, dizertačními a habilitačními pracemi na UHK).

Datum 24. 4. 2022

podpis studenta

Obsah

Úvod	9
1 Vymezení pornografie a období mládí	11
1.1 Pojem pornografie.....	11
1.2 Období mládí.....	16
2 Problematika pornografie jako součást sexuální výchovy.....	18
2.1 Otázka pornografie v sexuální výchově ve škole.....	20
2.2 Otázka pornografie v sexuální výchově v rodině.....	23
3 Postoje mladých lidí k pornografii.....	26
3.1 Zdroj informací z oblasti sexuality	26
3.2 Zdroj zábavy.....	27
3.3 Zdroj náhradního vzrušení a uspokojení potřeb	29
3.4 Postoj feministického hnutí.....	30
4 Výzkumné šetření mezi mladými lidmi o jejich postoji k pornografii	32
4.1 Hypotézy	32
4.2 Metodologie	35
4.3 Výsledky	36
4.4 Diskuze.....	46
Závěr	52
Seznam zdrojů.....	54
Seznam příloh.....	60
Přílohy	61

Úvod

Důvodem, proč jsem dané téma zvolil, je jeho aktuálnost. Pornografie je součástí lidských dějin již od dob starověku. V době křesťanského středověku v Evropě došlo vlivem církve k zatlačení pornografie do ústraní, avšak od dob plošného využití knihtisku se pornografie začala dostávat mezi širší vrstvy lidí. Její masové rozšíření přinesl však až internet na konci 20. století. V posledních letech je pornografie nejsnáze dostupnou, co kdy v historii lidstva byla, a její nabídka je bezkonkurenční. Tato nabídka však s sebou nese jistá rizika a problémy.

Odborníci z oblasti sexuologie, ale také z oblasti partnerských vztahů již léta upozorňují na vzrůstající komplikace, které sledování pornografie do vztahů přináší. Primárně tím, že pornografie nahrazuje reálný sexuální život. Tento fenomén se vyskytuje nejenom u dospělých, ale také u nižších věkových skupin. Přestože pohlavní styk je dovolen od patnácti let věku a sledování pornografie až od osmnácti let, mnozí jedinci mají zkušenost s pornografií mnohem dříve než se skutečným pohlavním stykem. Dle výzkumů mnozí zhlédli pornografii dříve, než ukončili základní školu. Kvůli jisté tabuizaci sexuálního života a nedostatečné či pozdní sexuální výchově se pornografie stává pro mladé lidi sexuálním učitelem a zároveň sexuálním partnerem. Tato fakta se stala hlavním důvodem, proč jsem pro zpracování své závěrečné práce zvolil toto téma.

Mimo to byla důvodem mojí volby také touha zpracovat téma, o kterém se plošně veřejně nemluví, přestože je zcela aktuální. Ve společnosti se otevřeně mluví o problematice užívání alkoholu, tabáku či nelegálních drog u mladých, ale o nebezpečí, které může skrývat sledování pornografických materiálů, se zatím mluví spíše zřídka, a to převážně v odborných kruzích. A pokud je téma pornografie někdy zmíněno, bývá spojováno s nebezpečími, která vyplývají z užívání informačních a komunikačních technologií, ale v té chvíli je pornografie pouze jedním z mnoha problémů a je opět přehlédnuta. Navíc v době sepsání této bakalářské práce probíhala pandemie nemoci covid-19 a nebezpečím internetu, a tím samozřejmě i pornografii, byli lidé vystaveni intenzivněji, neboť se komunikace přesunula více do virtuálního prostředí. Kvůli zkomplikování navazování osobních vztahů se pornografie stala více než kdy dříve cestou, jak uspokojit svoje sexuální potřeby.

V práci vycházím z teorií a výsledků výzkumů, které byly uveřejněny v odborných publikacích a které danou problematiku mapují. Tím, jak pornografie ovlivňuje postoje

lidí, se zabývají kromě článků na internetových serverech i seriózní internetové stránky a odborné publikace. Základní myšlenkou, ze které práce vychází, je, že pornografii mladí lidé vidí dříve, než prožijí první pohlavní styk, a sledování pornografie ovlivňuje jejich očekávání v sexuálním životě. Cílem práce je nejenom shrnout problematiku sledování pornografie mladými lidmi, ale také zjistit, jak mladí lidé k pornografii přistupují, co formuje jejich názory na ni a co pro ně pornografie znamená.

Empirická část práce vychází z výzkumů a teoretických poznatků, které přinesly odborné zdroje, a to jak z českého, tak zahraničního prostředí. Z autorů lze vzpomenout Phillipa Zimbardo (2017) a sexuoložku Petrou Sejblovou a její výzkum z roku 2020, který provedla mezi českou mládeží. Cílem výzkumného šetření je zmapovat, jaké postoje mladí lidé zauímají ke sledování pornografických materiálů.

Problematika pornografie se s mým studijním oborem, tj. sociální patologií a prevencí, prolíná opakovaně. Trestněprávní aspekty, které mohou provázet vznik, distribuci a sledování pornografie (myšleno nelegální kategorie), spadají do trestního práva. Samotné sledování pornografických děl je možné najít jak v sociální patologii, tak i v prevenci sociálně-patologických jevů, kdy právě pornografie může vést k rizikovému sexuálnímu chování. Těmto rizikům by měla předcházet sexuální výchova, k níž patří i otázky zabývající se pornografií. Tato výchova je součástí pedagogiky. Pokud se jedinec stane na pornografii závislým, dochází k narušení sociálních vazeb s okolím a stává se předmětem zájmu psychologie.

1 Vymezení pornografie a období mládí

Aby bylo možné danou problematiku pojmout a zpracovat po teoretické a empirické stránce, je nutné definovat pojmy, na nichž je práce postavena. Těmito pojmy jsou pornografie a mládí. Ani pro jeden z pojmů neexistuje jednoznačná a přesná definice.

1.1 Pojem pornografie

Pornografie je něco, co provází lidstvo tisíce let jeho historie. Již jeskynní reliéfy v Lansselu zobrazují souložící dvojici (jeden z možných výkladů). (Uzel, 2018, s. 93) Ve starověku nebylo zobrazování erotických, až pornografických výjevů ničím neobvyklým, jak dokazují malby odkryté v Pompejích. (Pettit, 2016, online) Zobrazování pornografie, či z dnešního pohledu erotiky, bylo ve starověkých říších, jako jsou Řecko, Řím nebo asijské říše, běžné. Rozmach křesťanství v době středověku zobrazování naturalistických sexuálních výjevů potlačil a značně eliminoval. Dle Jenkinse přineslo širší užívání knihtisku v 18. století možnost snazší distribuce pornografie a tím i její nový rozmach. Přímo masové rozšíření pornografie však zapříčinil až rozvoj informačních a komunikačních technologií na konci 20. století, kdy se značně usnadnil přístup k pornografickým dílům široké veřejnosti. (Jenkins, 2020, online)

Přístup k pornografii v současnosti popsal Manfred Spitzer ve své knize *Kybernetická nemoc!* následovně: „*Internet je dnes kvůli své anonymitě a volné dostupnosti převažujícím způsobem šíření pornografie. V dřívějších dobách musel konzument překonávat překážky, aby se k pornografickým materiálům vůbec dostal, od sedmdesátých let dvacátého století se však bariéra mezi producentem a konzumentem stále více snižovala nejprve díky videorekordérům a později DVD, satelitním a placeným televizním kanálům a především počítačům a internetu, aby se s rozšířením smartphonu nakonec zmizela úplně. Důležitou roli jistě hraje také to, že mnoho nabídek je bezplatných nebo tak alespoň vypadají. Ve skutečnosti se totiž pornografie vyskytuje ve více než dvou třetinách všech placených internetových obsahů („pay-per-view“). S ročním obratem 57 miliard amerických dolarů (12 miliard z toho jen v USA) je pornografie ve srovnání se všemi ostatními internetovými aktivitami nejziskovějším obchodem. Existuje 4,2 milionu pornografických portálů – to je 12 procent všech webových stránek. Asi 25 procent všech dotazů ve vyhledávacích se vztahuje k pornografickým obsahům.*“ (Spitzer, 2016, s. 247) V uvedené citaci autor

popisuje, jak snadné je dnes dostat se k pornografii, a zároveň poukazuje na neskutečnou ekonomickou sílu, která za pornografií stojí a jež nadále podporuje její tvorbu a distribuci.

Výraz pornografie vychází z řeckého *porni*, tj. prostitutka, a z řeckého *graphein*, tj. psát. Původně bylo pojmem pornografie označováno jakékoliv umělecké a písemné dílo zobrazující život prostitutky. (Jenkins, 2020, online) Dnes je již význam tohoto slova mnohem širší a různé vědní disciplíny jej vysvětlují jinak.

Samotný pojem pornografie není v právních předpisech nikterak vymezen, přestože je tento termín v zákonech užit mnohokrát. O pornografii se zmiňuje zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, především v kontextu toho, co pornografie nesmí obsahovat či jak se nesmí s pornografickými materiály nakládat. Respektive vymezuje, že pokud dílo bude obsahovat ty a ty prvky, bude pachatel náležitě potrestán, ale definici pornografického díla v základním slova smyslu trestní zákoník neobsahuje. Pornografie je zmíněna i v dalších zákonech, jako jsou zákony č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, zákon č. 496/2012 Sb., o audiovizí, zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, zákon č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních službách na vyžádání, zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy. V těchto zákonech se ale pornografie objevuje převážně jako prvek, který tyto zákony regulují v médiích. Ani jeden ze vzpomínaných zákonů, obdobně jako trestní zákoník, přesné vymezení pornografie neobsahuje. Proto definice pornografie, tak jak je chápána v této práci, nevychází z oblasti práva, ale ze sociologie a sexuologie.

John Jenkins definuje pornografii jako znázornění sexuálního chování v knihách, na obrazech, ve videích, ale také v podobě soch, které má vyvolat sexuální vzrušení. (Jenkins, 2021, online) Autoři Antl a Špráchalová definici pornografie rozvádí více dopodrobna, a to takto: „Z hlediska trestního práva ve smyslu platné judikatury se za pornografické dílo považuje jakýkoliv předmět, který zvláště intenzivním a vtíravým způsobem podněcuje samotný sexuální pud. Současně takové dílo porušuje uznávané morální normy společnosti a vyvolává pocit studu. Pro pornografický charakter je rozhodující obsah celého díla, nikoliv jen určitá část, výseč, kapitola, úryvek apod. Pouhé znázornění nahého těla (např. při koupání, modelu v ateliéru nebo exteriéru, k reklamním účelům apod.) není pornografií. Za pornografii nelze považovat ani umělecká díla, předměty historicky cenné, ani předměty svou povahou určené k vědeckým, uměleckým, osvětovým cílům, byť by jinak měly pornografický charakter.“ (Antl, Špráchalová, 2017, s. 65–66)

Zatímco Jenkins do pornografie zahrnuje i sochy a obrazy vyvolávající sexuální vzrušení, dvojice Antl a Špráchalová umělecká a historická díla z definice pornografie zcela vyjímají. Vnímání toho, co je pornografie a co umělecký předmět, je časově nestabilní. To, co je v jednom časovém období chápáno jako pornografie, může být s časovým odstupem označováno za umění. Stejně tak neexistuje jednoznačná hranice mezi pornografií a erotikou. O tomto subjektivním vnímání pomyslné hranice mezi uměním a pornografií se zmiňuje též Jenkins: Rozdíl mezi pornografií (nelegální a odsuzovaný materiál) a erotikou (která je obecně tolerována) je do značné míry subjektivní a odráží měnící se standardy komunity. (Jenkins, 2020, online)

Jan Chmelík se ve své knize *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita* mimo jiné také zabývá vymezením pornografie a vzpomíná definice několika autorů. Chmelík vyzdvihuje definici pornografie od Hanse Schneidera, podle kterého se jedná o „*zobrazení sexuálních událostí slovem, obrazem a zvukem vytvořených za účelem sexuálního vzrušení, náhradního sexuálního uspokojení a finančního zisku.*“ (Chmelík, 2003, s. 43) Jak Chmelík poukazuje, jedná se o jednu z mála definic, která do definice pornografie zahrnuje finanční stránku jako jeden z důvodů její tvorby a distribuce. (Chmelík, 2003, s. 43)

Radim Uzel v knize *Sexuologie* uvádí definici od Sexuologické společnosti České lékařské společnosti, která definuje „*pornografické dílo jako jakýkoliv předmět, který – je-li pozorován, ať přímo nebo prostřednictvím technického zařízení, zvláště intenzivním a vtíravým způsobem – zasahuje a podněcuje samotný sexuální pud. Současně takové dílo podle převládajících názorů většiny členů společnosti hrubě porušuje uznávané morální normy dané společností a vyvolává pocit studu.*“ (Uzel, 2010, s. 576) V knize z roku 2004 *Pornografie aneb provokující nahota* Radim Uzel z definice pornografie vyjímá ještě materiály, které slouží k osvětě nebo vědeckým účelům. Tyto materiály zahrnují například zobrazení pohlavních orgánů v učebnicích. (Uzel, 2004, s. 181) Zobrazení materiálů, které slouží k osvětě, ze své definice pornografie vyjmuli i autoři Antl a Špráchalová.

O definování pornografie se snaží i křesťané. V knize *Sexualita a křesťanská morálka* od Hanse Rottera je pornografie definována následovně: „*Co se má považovat za necudné, nelze jednoznačně určit objektivními danostmi, nýbrž to vždy zůstává závislé také na určitém mravním hodnocení kulturního druhu. Proto se člověk v této souvislosti obyčejně odvolává na všeobecný mravní cit společnosti. V pluralistickém světě lze ovšem*

takové kritérium těžko nalézt. Co jeden odmítá, může se zdát druhému ještě přijatelným.“ (Rotter, 2003, s. 104) Stejně jako předchozí definice, ani tato nevynezuje pornografii zcela jednoznačně a poukazuje na subjektivní hodnocení toho, co lze označit za pornografii, a záleží na tom, kdo dané dílo posuzuje.

Autorka knihy *Sex budoucnosti* Emily Witt poukazuje na vlastnost, která není ve spojitosti s pornografií jinde zmiňována: „*Můžeme odmítnout porno sledovat, ale i tak mu neunikneme, protože je všude kolem nás. Jde vlastně o nejobsáhlejší vizuální archiv sexuální fantazie v historii lidstva a jako takový jistě nějakou hodnotu má.*“ (Witt, 2017, s. 116–117) Autorka zde poukazuje na fakt, že pornografie ve své podstatě není nic jiného než zhmotnění sexuálních představ jejích tvůrců. Je zajímavou sondou do lidské mysli, neboť veškeré scény, které pornografie znázorňuje či popisuje, musel někdo vymyslet. A stejně jako je lidská představivost všudypřítomná, tak i pornografie se objevuje všude a není možné se jí vyhnout. I když jedinec pornografií nesleduje a mohlo by se zdát, že jí není ovlivněn, týká se jej prostřednictvím sociálních vazeb.

Pornografie v základním slova smyslu zobrazuje zletilé aktéry. V pornografii se ale vyskytují také aktéři nezletilí, v takovém případě se jedná o dětskou pornografii. Dle § 192 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, zahrnuje dětská pornografie dílo, které zobrazuje dítě nebo osobu, která se jeví být dítětem. S ohledem na toto právní vymezení je možné za dětskou pornografii považovat i textové či audiovizuální materiály, které si mezi sebou posílají partneři mladší osmnácti let. Dle § 187 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, je pohlavní styk povolen od patnácti let, avšak partneři mladší osmnácti let si nesmí zasílat ani pořídit textový, obrazový ani zvukový záznam, který by obsahoval materiál, jež by bylo možné označit za pornografii.

Policie ČR však na svých webových stránkách dokládá, že mladí lidé jsou často bezděčnými autory dětské pornografie. (Policie ČR, 2021, online) Není neobvyklé, že partneři, přestože jsou nezletilí, si navzájem posílají své intimní či erotické záznamy. Tyto záznamy mohou být následně odcizeny nebo jedním z partnerů volně sdíleny jako například pomsta druhému z partnerů. (Internetem bezpečně, 2018, online) Přestože tyto materiály nemusí aktéři za pornografii považovat, dle již zmiňovaného § 192 zákona č. 40/2009 Sb. dětskou pornografií jsou.

Kromě pornografických materiálů, které vytváří nezletilí jedinci v rámci osobní komunikace, existuje i rozsáhlá dětská pornografie, jež vznikla primárně pro komerční

účely. Nezanedbatelná část této dětské pornografie pochází z chudých zemí, kde je snazší sehnat nezletilé účastníky, kteří se natáčení účastní dobrovolně pod příslibem peněz nebo jídla, ale také osoby, které jsou nuceny stát se aktéry pod pohrůzkou násilí. (Stroukal, 2020)

Dětská pornografie je pro právní systém a pro terapeutické účely dělena pomocí stupnice COPINE, která vznikla ve Velké Británii. Skládá se z deseti stupňů, kdy stupeň jedna označuje záznam dítěte v neerotické pozici, někdy i oblečeného. Tyto fotografie či videa pochází často z rodinných alb nebo jsou stažená ze sociálních sítí, kdy sexuální kontext je dodatečně uměle vytvořen. Druhý a třetí stupeň již mohou zobrazovat dětskou nahotu, ale stále bez primárního sexuálního kontextu. Stupeň čtyři až pět již zahrnuje cílené a uvědomělé pózování nezletilých, buď oblečených nebo nahých. Šestý bod na stupnici vymezuje dítě, které cíleně předvádí své tělo s důrazem na genitálie. Sedmý zahrnuje masturbaci dítěte či dětí, vzájemnou či sebe sama, ale také orální nebo penetrační sex mezi nezletilými. Osmý a devátý stupeň obsahuje kromě nezletilého účastníka také osobu zletilou. Zatímco osmý stupeň zobrazuje nepenetrační aktivitu mezi jedincem zletilým a nezletilým, v devátém stupni dochází k penetračnímu nebo orálnímu sexu. Desátá úroveň, obsahující nejtvrďší dětskou pornografii, zahrnuje svazování, bití a vystavování dítěte viditelné bolesti se sexuálním motivem. Do desáté kategorie také spadá materiál, který zobrazuje sexuální akt mezi osobou nezletilou a zvířetem v jakékoliv formě. (Kloess et al., 2019, s. 176)

Digitální technologie také umožnily přístup k druhům pornografie, jež bývaly dříve dostupné pouze malým exkluzivním skupinám uživatelů (těm, kteří měli finance a kontakty). K těmto druhům může patřit extrémní sadistická pornografie, ale také díla se zoolofilní nebo pedofilní tematikou, v případě dětské pornografie všech deseti stupňů škály COPINE. Získat přístup k dětské pornografii je sice v dnešní době stále komplikované, nikoliv však nemožné. Nejčastější přístup k dětské pornografii je skrze tzv. Dark Web a příslušné prohlížeče. V roce 2018 britští policisté zachytili 8 TB tohoto materiálu (Stroukal, 2020, s. 92) a zdaleka se nejedná o všechen podobně orientovaný materiál. Pornografii tohoto žánru je však možné nalézt také na tzv. Surface Webu neboli prostřednictvím běžných prohlížečů. (Diversityinc, 2019, online) V Dánsku ve druhé polovině 20. století bylo držení dětské pornografie tolerováno jako prostředek alternativního sexuálního uspokojení pro jedince s pedofilními sklony. (Janula, 2010)

Na základě uvedených definic se pod pojmem pornografie v této práci myslí dílo, které vzniklo nejpozději ve 20. století, které má hlavně podnítit sexuální pud a vyvolat sexuální vzrušení a u něhož lze oprávněně předpokládat, že se nejedná o dílo s historickou či uměleckou hodnotou. Bude se jednat o díla ve formě videa, psané tvorby, audio záznamy a vizuální nosiče ve formě fotografií či obrazů, zobrazující dospělé lidské jedince. S ohledem na nejsnazší dostupnost a největší rozšířenost bude nejvíce pozornosti věnováno pornografii v digitálním online prostředí.

1.2 Období mládí

Stejně jako v případě pojmu pornografie ani vymezení cílové skupiny není jednoduché. Neexistuje totiž jednotná definice, která by vymezovala životní období mládí jednoznačně. Kateřina Thorová ve své knize *Vývojová psychologie* vzpomíná na dílo Václava Příhody, který mládí datoval mezi 15. a 30. rok života, přičemž toto období rozdělil na dvě části, na tzv. postpubescenci od 15 do 20 let a mladou dospělost (nebo také mecítmu) mezi 20. a 30. rokem. (Thorová, 2015, s. 309) Oproti tomuto poměrně širokému časovému vymezení ohraničuje Jiří Musil na základě vývojových úkolů v obdobích života mládí rozsahem 18 až 22 let ve své knize *Vývojová psychologie*. Toto období charakterizuje osamostatněním se jedince od rodičů a plnou identifikací rolí příslušného pohlaví. (Musil, 2006, s. 50)

O vymezení období mládí se snaží též sociologie. Na rozdíl od psychologie se sociologie nepokouší o ohraničení věkem, ale určitými životními milníky, které mohou u různých jedinců vytyčovat různě dlouhé období. Období mládí je dle Josefa Alana na jedné straně ohraničeno ukončením základní školy a na druhé nástupem do zaměstnání a založením prokreační rodiny. Toto období se nemění pouze v případě konkrétního jedince (ne každý končí základní školní docházku ve věku 15 let a nástup do zaměstnání či založení rodiny je také individuální), ale liší se také s ohledem na lidské dějiny. V posledních letech se zvyšuje věk, kdy lidé zakládají rodiny, a tím se také prodlužuje období mládí. Období mládí je také obdobím, kdy se jedinec připravuje na přebrání dospělých rolí v lidské společnosti. (Alan, 1989, s. 148–151) Na základě tohoto popisu je přesto možné stanovit dolní hranici mládí, kdy školní docházka standardně končí v patnácti letech. Složitější je stanovení horní hranice. Nástup do zaměstnání se liší podle stupně dosaženého vzdělání a rodinu jedinec zakládá mnohdy až po třicátém roce života, případně ji nezaloží nikdy.

V právu slovní spojení mladí lidé nebo mladý jedinec neexistuje. Česká legislativa zná pojmy mládež, který zahrnuje děti, což jsou jedinci mladší 15 let, a mladiství, označující osoby, jež dovršily 15. rok a nepřekročily 18. rok, dle zákona č. 218/2003 Sb., zákon o soudnictví ve věcech mládeže.

Pokud užijeme vymezení, které nabízí psychologie, sociologie i právní řád, při opomenutí právní kategorie dětí, získáme věkové rozmezí od 15 let zhruba do 30 let. Horní hranice je ale stanovena do období, kdy lidé zakládají rodiny, což je vymezení značně nepřesné. Proto konečný věk, který je v této práci považován za mládí, je stanoven na 25 let. Tento věk je kompromisem mezi všemi zmíněnými faktory. V tomto věku je již jedinec vnímán jako plnohodnotný člen společnosti, mnohdy se již zapojil do pracovního života a v některých případech má prokreační rodinu a zároveň je dle české legislativy, až na výjimky stanovené zákonem, plně právně odpovědný.

2 Problematika pornografie jako součást sexuální výchovy

Veškeré postoje, které si jedinec vytváří, si tvoří nejenom na základě vlastních prožitků, ale také prostřednictvím prostředí, které jej formuje. Je nutné si uvědomit, že v dnešní době není zcela možné uchránit dítě před pornografickým či sexuálním obsahem. S pornografií se může dítě setkat kdekoliv, ale dnes to jsou nejčastěji média a vrstevníci. Mnohdy odkaz na pornografické video obdrží dítě od kamaráda. (Tůma, 2021, online)

Sexualita je oblast, kterou dítě zkoumá již v raném dětství. Nejprve tak činí na základě příjemných dotyků sama sebe, uvědomělé doteky a vnímání sexuality jako oblasti intimní přichází až v pozdějším věku. (Jonášová, 2021, online) Dítě logicky časem touží po dalších informacích z oblasti sexuálního života. Po těch může pátrat na internetu a nepřimo se tak dostat na pornografické stránky. Nalezený materiál se posléze může stát nejjednodušším zdrojem informací o sexuálním životě, který má k dispozici. Často to bývá ve chvíli, kdy se dítěti či mladému člověku nedostalo dostatečné sexuální výchovy v základních institucích, jako jsou rodina a škola. Jak ale tvrdí sexuolog Radim Uzel, tato výchova je jednoznačně potřebná: *„Mladí lidé bývají poučeni z internetu a bohužel nechápou, že toto informační médium přináší nejen neobyčejně velikou dávku informací, ale také dezinformací. Individuální výchovou je nutno tuto skutečnost vysvětlit.“* (Uzel, 2018, s. 46)

Pokud jedinec při hledání informací o sexu narazí na pornografii, je fascinován tím, co našel, a je-li mladší, leckdy si neuvědomuje, o co se vlastně jedná. V obrazovém slovníku Dospívání z roku 2018 je tato situace popsána následovně: *„Dospívající, ale i mnohem mladší děti stále častěji narazí na pornografii na internetu, a to dříve, než se o sexu něco dozví nebo ho začnou provozovat. Pornografii mohou vyhledávat záměrně, nebo na ni narazí náhodou, například při hledání vhodných informací o sexu. Předčasný kontakt s pornografií může náctileté rozrušit, nehledě na to, že pravděpodobně získají mylné a falešné představy o intimitě a sexu jako součásti zdravého partnerského vztahu. Někteří mladí lidé pak mají pocit, že musí napodobit vše, co viděli na internetu, nebo akceptují rizikové sexuální chování (například nepoužívají kondom).“* (Winston, 2018, s. 243) Dle výzkumu, jež provedla sexuoložka Sejbalová, jsou pro mladé lidi nejčastějším zdrojem informací o sexualitě právě internet a také vrstevníci, a to téměř v 50 %. Přimo pornografii jako hlavní zdroj sexuální výchovy uvedlo 7 % dotázaných. (Sejbalová, 2020)

Vliv pornografie na mladé lidi má vzrůstající tendenci, neboť se s ní dostávají do kontaktu mnohem dříve než předchozí generace. To tvrdí v knize Dětská prostituce i odbornice z oblasti pediatrie a sociální patologie Eva Vaníčková: „*Je nesporné, že děti a mládež jsou dnes daleko více sexuálně angažované díky novým informačním kanálům a zdokonalování informačních technologií, ale jejich předčasná erotizace je důvodem toho, že také mohou být v daleko větší míře vystaveny pocitům viny a výčitkám svědomí. Mladý člověk je dnes konfrontován, ve srovnání s rodiči nebo prarodiči, s mnohem větší psychickou zátěží v otázkách sexuality. Je vystaven pochybnostem, ambivalencím a stresovým situacím, proti nimž bylo sexuální zrání jeho předků vpravdě procházkou růžovou zahradou. Lze z toho vyvodit jediný správný závěr. Jestliže je pornografie jediným či prvním a dominantním zdrojem poučení o sexu a informacích o lidské sexualitě, potom to může vést ke zkresleným představám.*“ (Vaníčková, 2005, s. 58) Nutno také podotknout, že pornografie, s níž se setkávala v mládí předchozí generace, se kvalitou ani obsahem nemůže srovnávat s pornografií, která je na internetu dostupná dnes.

To, že se sledování pornografických materiálů týká velké části společnosti, dokazují i veřejné průzkumy zaměřené na frekvenci sledování pornografie: „*Největší porno-server světa Pornhub zveřejnil statistiky za rok 2019. Zatímco v roce 2018 hlásil 33,5 miliardy návštěv, letos se počítadlo zastavilo na 42 miliardách. To představuje nárůst o 25 procent. Na stránkách s obsahem pro dospělé strávil každý návštěvník v průměru 10 minut a 28 sekund.*“ (Strnad, 2019, online)

Přístup k pornografii je v České republice ze zákona možný až od 18 let dle § 191 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., přesněji je dle zmiňovaného paragrafu zakázáno zprostředkovat pornografii osobě mladší osmnácti let. Tímto zákonem je ošetřeno zpřístupňování pornografie ve smyslu, jak bývá chápána veřejností nejčastěji. Lze oprávněně pochybovat, že by zmíněný paragraf byl aplikován také na hudební skladby, které neslouží primárně jako pornografický materiál, ale obsahují sexuální prvky. (Spilková, 2010, s. 102) Na internetu lze najít také diskuzní fóra, která nemají s pornografickými weby nic společného a na nichž není nutné potvrzovat svůj věk, ale v jejich obsahu jsou popisovány sexuální zážitky mnohdy i mladších aktérů než osmnáctiletých a některé tyto příběhy lze považovat za pornografii, neboť nemají vzdělávací charakter a mohou vyvolat sexuální vzrušení (např. Sexus.cz).

K takto rozšířené problematice by měla existovat také přiměřená osvěta. V tomto případě kvalitní sexuální výchova, která zahrnuje také problematiku pornografie. Stejně jako je nepřístupná pornografie, je dle § 204 zákona č. 40/2009 Sb. osobě mladší 18 let zakázáno podávat alkohol. Zatímco ale o problematice alkoholu jsou poučovány již děti v období primárního vzdělávání, tj. několik let před tím, než by alkohol měly osobně ochutnat, problematika pornografie s nimi v rámci školního procesu probírána není. Přesto obě problematiky mohou mít pro jedince stejně závažné důsledky, včetně narušení partnerského života, sociální izolovanosti a vzniku závislosti.

Poskytování informací z oblasti sexuality a sexuální výchovu samotnou by měly zajišťovat především instituce školy a rodiny, které dítěti mohou informace předat méně zkreslené než vrstevníci či média. Nemluvě o tom, že rodiče nebo pedagoga se dítě může doptat, pokud něčemu nerozumí nebo jej konkrétní téma více zajímá. Při sledování pornografie tuto možnost nemá, což může představovat potencionální riziko. Po důslednějším vzdělávání v oblasti vlivu pornografie na lidskou sexualitu volá i psycholog Philip Zimbardo. (Zimbardo, 2017, s. 165–166) Obě základní instituce a jejich role v utváření postojů mladých lidí k pornografii jsou podrobněji popsány v následujících podkapitolách.

2.1 Otázka pornografie v sexuální výchově ve škole

Sexuální výchova je součástí výuky na druhém stupni ZŠ, přičemž však její rozsah a náplň si určuje každá škola sama. Mnozí pedagogové sexuální výchovu probírají pouze okrajově a tématu pornografie se nevěnují vůbec. Nepřekvapí proto, že při výzkumu uskutečněném Petrou Sejbalovou mezi žáky základních a středních škol, který se uskutečnil na podzim roku 2020, se zjistilo, že škola se stává zdrojem sexuálních informací pouze u 9 % dotázaných. (Sejbalová, 2020)

Soubor učebnic Občanská výchova a rodinná výchova pro druhý stupeň základních škol od vydavatelství Fraus z roku 2004 mohou posloužit jako příklad toho, čím je téma sexuální výchovy naplněno. Sexuální výchova se probírá ve všech čtyřech ročnících. Objevují se zde témata jako ochrana proti nežádoucímu početí a pohlavně přenosným chorobám, těhotenství, porod a další. Problematikou pornografie se autorský kolektiv zabývá až v učebnici pro devátý ročník. Celá problematika je shrnuta v jednom odstavci, a to následovně: *„Pornografie zobrazuje pohlavní orgány a pohlavní život s cílem*

zdůrazňovat sex jako takový a podněcovat sexuální pud. To vše nepřilíš vybiravými způsoby, které překračují morální normy a mohou vyvolávat v některých lidech stud. S pornografií se můžeme setkat v literatuře, výtvarném umění, v divadle, filmu, reklamě, může mít také formu zvukové nahrávky nebo předmětu apod. Ve většině států je rozšiřování pornografie mezi mladistvými trestným činem (ohrožováním mravní výchovy mládeže). Zvláště tvrdě se zákonem stihá dětská pornografie.“ (Čábalová et al., 2006, s. 140)

A druhý odstavec nabádá čtenáře, aby rozlišovali mezi reálnými sexuálními hodnotami a škodlivými sexuálními projevy, kam autoři pornografii řadí společně se sexuálními deviacemi. I pokud bude opomenut fakt, že pojem sexuální deviace je zde užit nevhodně (bez dodatečného vysvětlení evokuje čtenáři negativní pocity) a nepřesně, řadit sledování pornografie a sexuální deviace mezi škodlivé sexuální projevy není odborně správné.

Uvedené doporučení se v učebnici nijak dále nerozvíjí ani nevysvětluje. Za sexuální deviaci se považuje odklon od normy sexuálního chování, není však klíčové, aby deviace byla společensky nebezpečná. (Weiss, 2017)

Za zmínku také stojí fakt, že zmiňované učebnice staví sexuální výchovu na negativní stránce problematiky. Učebnice se zabývají riziky a nebezpečími, která žáky čekají v sexuálním životě, jako jsou pohlavně přenosné choroby, nechtěné těhotenství, sexuální nátlak atd., opomíjí však potěšení, které může sexuální život přinést. Tento přístup může vybudovat v dítěti zkreslenou negativní představu o sexu, dojem, že je od základu špatný a nežádoucí. Tento fakt zmiňuje také Lenka Kamanová v periodiku *Studia Pedagogica*. (Kamanová, 2014, s. 38) Formulace uvedená v této učebnici může u čtenáře vyvolat spíše zájem a snahu vytvořit si o pornografii vlastní názor než jej odradit. Pornografie je představena jako špatná a zakázaná. To může v nezkušeném čtenáři vzbudit touhu se o tom zakázaném a nežádoucím dozvědět více.

Především se však toto téma rozebírá ve chvíli, kdy již mnozí žáci překročili hranici patnáctého roku či ji překročí v následujících měsících, což už je příliš pozdě na to, aby byli o pornografii poučeni před jejím zhlédnutím, jak dokládá výzkum Sejbaldové z roku 2020. Před realizací prvního pohlavního styku lze předpokládat, že jedinci budou aktivně vyhledávat informace o sexuálním styku. Prostředkem inspirace a zdrojem vědění pro plánovanou sexuální aktivitu se může stát, zcela nevhodně, pornografie. Přestože mnozí odborníci (Sejbaldová, Zimbardo) upozorňují na zkreslené představy sexuální reality při prvním pohlavním styku, problematika pornografie je řazena, pokud vůbec, mezi

poslední témata sexuální výchovy. Průzkumy (Sejbalová 2020) mezi cílovou skupinou vypovídají o tom, že se jedinci setkávají dříve s pornografickým obsahem, než mají možnost získat vlastní sexuální zkušenosti. V okamžiku, kdy se jedinec dostane do kontaktu s pornografií, nedokáže zhlédnutý materiál zhodnotit, neboť postrádá informace, jak k pornografii přistupovat, které by mu mohla škola poskytnout, a také postrádá vlastní zkušenosti, které by mohl použít pro porovnání.

O tom, že sledování pornografie se stává problémem, který je třeba řešit, se již ví. Proto v příručce pro učitele, již vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, se připouští informace, že děti ve věku 12–15 let přiznávají, že sledují pornografický obsah na internetu a právě internet je pro ně nejpohodlnějším způsobem, jak nalézt odpovědi na své otázky z oblasti sexuálního života. (Machuta, Písecký, 2009, s. 44) V reakci na tyto skutečnosti se např. doktorka Sejbalová v rozhovoru v rámci pořadu Rozstřel pro iDNES.cz vyjádřila, že sexuální výchovu je nutné zařadit již na první stupeň základních škol s důrazem na nebezpečí, se kterými se dítě může setkat v kyberprostoru. (Sejbalová, 2020)

Problematika nedostatečné sexuální výchovy v škole byla přehledně popsána v knize *Odpojený muž* od psychologa Philipa Zimbardo, který se zabýval v této souvislosti americkou mládeží. Zimbardo hodnotí stav sexuální výchovy ve Spojených státech amerických značně pesimisticky. U mladých lidí se apeluje především na sexuální zdrženlivost. V USA je pouze ve třinácti státech kladen důraz na to, aby informace z oblasti sexuální výchovy byly medicínsky správné, v devatenácti státech jsou žáci obeznámeni s antikoncepčními prostředky, ale třicet sedm států zdůrazňuje sexuální zdrženlivost jako prioritu sexuální výchovy. Tento fakt se promítá do budoucího rizikového sexuálního chování. Jedinci, jimž se nedostalo dostatečné sexuální výchovy, mívají vyšší počet sexuálních partnerů, méně často užívají kondom jako prostředek ochrany před nechtěným těhotenstvím a pohlavně přenosnými chorobami. Vedle nižšího rizika zdravotních problémů bylo prokázáno, že u jedinců, kteří prošli kvalitní sexuální výchovou, se méně často objevuje nespokojenost sama se sebou a že tito jedinci snáze vyjadřují své pocity a potřeby v oblasti sexuálních vztahů. Také samotný sexuální život zahajují v pozdějším věku než ti, kteří sexuální výchovu nepodstoupili. (Zimbardo, 2017)

V článku *The Prevalence of Using Pornography for Information About How to Have Sex* od Emily Rothman a kolektivu vyplývá, že v zemích, které mají v osnovách

sexuální výchovy stránku emoční a sociální ve stejné míře jako stránku biologicky zdravotní, je školní sexuální výchova hodnocena jako přínosná 76–93 % mladistvých. Kromě toho je pornografie v těchto zemích označována za zdroj informací pouze v 0,2–3,4 %. (Rothman, 2021, s. 630) Je zde vidět, že pokud sexuální výchova probíhá v širším pojetí než pouhé předání holých informací, a to ve formě dialogu se zaměřením i na citovou stránku sexuálního života, má pornografie mnohem menší vliv.

Z uvedených výzkumů vyplývá, že škola neposkytuje dostatečné informace o problematice pornografie. Namísto toho, aby škola jedince učila přistupovat k pornografii zodpovědně a opatrně, nepřímo podporuje její sledování. To se děje nedostatečnou sexuální výchovou, která neuspokojuje zvědavost vzdělávaných, a naopak je podněcuje k vyhledávání dalších informací.

2.2 Otázka pornografie v sexuální výchově v rodině

Sexuální výchova není doménou pouze školy, ale též rodiny. Často se však stává, že si ji školní zařízení a rodina „přehazují jako horký brambor“, kdy se ani jedna instituce nechce či neumí sexuální výchovou zabývat. Rodina společně se školou by měla mít dle odborníků zásadní vliv na sexuální výchovu a tím i na postoje jedinců k sexuálnímu životu, potažmo též k pornografii. Leč výzkumy toto nepotvrzují. Dle výzkumu Sejbalové je mezi mládeží rodina zdrojem sexuální výchovy pouze v 15 % případů. (Sejbalová, 2020) Dle zdrojů, které shrnuje ve své práci Kamanová, přibližně 60 % dětí nikdy nevedlo s rodiči relevantní komunikaci ohledně sexuální problematiky. V případech, kdy rodiče sexuální výchovu uskutečňují, mluví především o ochraně proti pohlavně přenosným chorobám, o plánovaném rodičovství a v případě dcer o nevhodnosti sexuálního experimentování. (Kamanová, 2014)

Z výzkumu Family Homework and School-Based Sex Education, který uskutečnila výzkumnice Jennifer M. Grossman mezi žáky 6. a 7. tříd v USA, vyplynula souvislost mezi otevřeností rodičů k sexuálním tématům a předčasným sexuálním životem dětí. Výzkum se skládal z několika částí. Školáci (ti, kteří obdrželi souhlas rodičů o zapojení do výzkumu) vyplnili anonymní (jméno bylo nahrazeno číslem kvůli párování s dalšími částmi výzkumu) dotazník, v němž byli dotazováni na svůj sexuální život. Dále byl s vybranými jedinci veden osobní pohovor. Další použitou metodou byly specifické domácí úkoly, které vyžadovaly spolupráci dítěte a rodiče. Tyto úkoly měly za cíl ověřit, zda

vůbec a v jaké míře jsou děti schopny diskutovat s rodiči o sexuálních tématech a jak jsou naopak rodiče k této komunikaci otevření. Mezi jedinci, kteří splnili více těchto specifických domácích úkolů, se méně vyskytovali takoví, kteří už uskutečnili penilně-vaginální styk (nevaginální sexuální aktivity nebyly do výzkumu zahrnuty a byly na základě uvedené definice sexu z výzkumu vyloučeny). Mezi nejčastější důvody, proč nebyly zadané úkoly splněny, se řadily osobní a rodinné důvody, jako je stud či neochota rodičů ke spolupráci. Z článku tedy vyplývá, že z rodin, kde se otevřeněji věnují sexuální výchově (jejíž součástí je též rozhovor o pornografii), jsou nezletilí méně náchylní k předčasnému sexuálnímu životu. (Grossman, 2013)

Téma pornografie by mělo být dle Sejbalové zahrnuto v sexuální výchově, a to již v době primárního vzdělávání. Rodiče by měli své děti poučit o fiktivnosti a nereálnosti zobrazovaného materiálu. Zároveň se však autorka staví proti využití pornografie jako názorné učební pomůcky a poukazuje i na nelegálnost této praktiky. Sejbalová totiž popsala i situaci, kdy otec užil pornografii jako prostředek sexuální výchovy pro své děti a následně byl stíhán policií ČR. Před biologicko-zdravotní stránkou sexuální výchovy (jak funguje mužské a ženské tělo), jež by měla být zařazena na začátku pubescence, by v mnohem nižším věku, s ohledem na potenciaálně vysoké riziko, měla být zařazena výchova ohledně sexuálních nebezpečí na internetu. (Sejbalová, 2020)

Z uvedeného textu vyplývá, že sexuální výchova je v rodinách nedostatečná. Rodiče dítě poučí jen o základních informacích a následné otázky, které mohou z těchto rozhovorů vyvstat, směřuje dítě na nevhodné zdroje, kterými se může stát např. pornografie. Sejbalová v rozhovoru doporučovala film *V síti* (pro děti mladší 15 let je možno využít upravenou verzi filmu, *V síti: Za školou*) jako vhodný způsob, jak dítě seznámit s nebezpečími virtuálního prostředí, avšak rodičům doporučovala film s dítětem následně prodiskutovat, neboť nezletilý jej může pochopit nesprávně. Sejbalová vzpomínala kazuistiku, kdy chlapec pochopil film jako návod, vydával se za nezletilou dívku a chtěl ve virtuálním prostředí „lovit“ internetové predátory. Tento příběh skončil odhalením jeho identity predátory, vyhrožováním a jeho pokusem o sebevraždu.

Výzkum Sejbalové v roce 2020 prokázal, že dítě, které bylo vystaveno pornografii v raném věku, což bývá i před desátým rokem života (v průzkumném šetření byl nejnižší věk zhlédnutí pornografického díla šest let, avšak autorka připouští, že nebyla nabídnuta možnost udat nižší věk, a nelze tedy vyloučit i věk mladší), je více náchylné k nebezpečí

kybernetického světa spojeného se sexuálním obtěžováním, jež bylo znázorněno právě ve filmu *V síti*. (Sejbalová, 2020)

Průzkum zaměřený na mladé lidi v USA poukazuje na to, jak zkreslené představy mají rodiče o svých dětech, pokud jde o sledování pornografie. Dle výzkumu *Research on the Impact of Porn and Children* z roku 2019 vyplývá následující: 75 % dotázaných rodičů si myslí, že jejich dítě nikdy nevidělo pornografii, a 53 % dospívajících přiznalo, že ji již vidělo, a 51 % z nich ji vidělo již ve věku 11–13 let. Častěji jsou to otcové, kteří uvádí, že jejich dítě vidělo pornografii, a to v 34 % případů oproti 19 % odpovědi matek. Výsledky uvádí, že 60 % rodičů tvrdí, že se svým dítětem vedli diskuzi o pornografii, což ale potvrdilo jen nepatrné množství dětí. Rodiče předpokládají, že pornografii sledují spíš jejich synové (32 %) než dcery (17 %), procenta uvedená jejich dětmi se však liší (68 % chlapců a 58 % dívek). (Enough Is Enough, 2021, online)

Internetová pornografie má pro dítě tři nesporné „výhody“, které si mnozí rodiče neuvědomují. Internetová pornografie je zadarmo, dostupná a anonymní. Kvůli těmto třem faktorům si rodiče po dlouhou dobu nemusí všimnout, že jejich dítě pornografii konzumuje. (Muller, 2014, s. 21–23). O tom, že rodiče nemusí tušit o hrozbě v podobě pornografie ve virtuálním prostředí, se zmiňuje Mary Mullerová v souvislosti s nepřipraveností rodičů a prarodičů: „*Naivně dali nové přístroje do rukou milionů dětí a dospívajících, aniž by jim poskytli nějakou osvětu, hranice, pravidla či ochranu.*“ (Muller, 2014, s. 150)

Mnoho rodičů odmítá sexuální výchovu a apeluje na sexuální zdrženlivost vlastních dětí. Tento fakt v knize *Odpojený muž* Philip Zimbardo vzpomíná opakovaně a jeho odpověď rodičům shrnuje jeden odstavec ze zmiňované knihy: „*Mládež objeví sex tak či tak a moderní technologie tu budou nadále, ptáme se tedy rodičů: Chcete své dítě poučit v oblasti sexu, nebo dovolíte mediím a pornografickému průmyslu, aby využily vaši neschopnost zhostit se dané úlohy a staly se primárním zdrojem těchto citlivých informací? Říkat mu: „Nedělej to!“ nebo „Chraň se!“ není výchova. Třebaže kondomy jsou mnohem spolehlivější než slib cudnosti, potřebují děti dospělé, kteří by byli ochotni popovídat si nimi i o choulostivých záležitostech a zodpovědět jim otázky. Rodiče by si měli poprvé citlivě promluvit se svými dětmi o sexu už ve věku deseti či jedenácti let.*“ (Zimbardo, 2017, s. 74)

3 Postoje mladých lidí k pornografii

V kapitole 2 byly analyzovány dvě instituce, které by měly jedinci poskytnout základní sexuální výchovu včetně informací o pornografii. Zároveň byl nastíněn jeden z postojů, který mladí lidé zauímají k pornografickým materiálům, tj. jako ke zdroji informací z oblasti sexuálního života, kdy pornografie zcela nahrazuje jiné zdroje informací či je využívána jako doplňkový zdroj. V průběhu této kapitoly jsou popsány tři hlavní postoje mladých lidí, které dostupné informační zdroje uvádí.

3.1 Zdroj informací z oblasti sexuality

Informace o sexu by měly podávat instituce nukleární rodiny a školy, ale ve skutečnosti je nepodávají v takové míře, v jaké by měly, viz kapitola 2. Jejich místo může převzít právě internetová pornografie. Informace mohou děti a dospívající čerpat nejenom z odborných webových stránek, které jim mohou poskytnout informace objektivní a po medicínské stránce správné, ale také z internetových diskuzí a chatové komunikace, kdy je již relevantnost poskytnutých informací diskutabilní. Avšak nejjednodušším zdrojem poznání je právě pornografie. Zhlédnutí několikaminutového videa je pro ně přijatelnější než několikaminutové čtení odborného článku, který by jim však posloužil jako vhodnější zdroj informací. „*Sexuální výchova se k pornu staví jako realita k fantazii. Existuje velké množství volně dostupného materiálu plného fantazií, ale jen velmi málo informačních zdrojů, které by pomohly mladým lidem pochopit, co je skutečný sex. Nemůžeme označit veškerou pornografii za jednoznačné zlo, ale pokud je mladým mužům nabízena jako jediné poučení o sexu v době, kdy ještě nezačali pohlavně žít, či dokonce žádné děvče ještě ani nepolíbili, musíme si položit otázku, jak to ovlivní jejich základní pojem o intimních vztazích a sexuálním chování.*“ (Zimbardo, 2017, s. 71)

Pornografická díla jsou tvořena tak, aby zaujala. Je to pochopitelné. Množství pornografického materiálu na internetu stoupá každou vteřinou. Proto se distributoři snaží vymýšlet neustále atraktivnější díla, aby dostatečně zaujala. Takto vysoký standard se však stává o to větším problémem pro mladého, nezkušeného člověka, který může považovat extrémní praktiky či krkolomné polohy za normu sexuálního života – nemluvě o potencionálním riziku vzniku závislosti při nadměrném sledování. Přestože primárně vyhledal pornografii jako odpověď na své otázky, atraktivita, kterou tato díla nabízí, jej zaujme a vybízí v něm touhu po dalším videu či další části písemného díla.

Pornografie v jakékoliv podobě je jako zdroj informací, zvláště pokud se jedná o zdroj jediný, nebezpečná pro další sexuální vývoj jedince. Člověk, jenž postrádá osobní sexuální zkušenost či data z relevantních zdrojů, přijímá za své to, co zobrazují pornografické materiály. Tento jedinec pak vyžaduje pornografické praktiky při reálném styku a zažívá pocity méněcennosti z důvodu, že jeho vzhled či schopnosti neodpovídají tomu, co viděl. Ze statistik vychází, že pornografii sledují více muži: dle statistických údajů zveřejněných pornografickým serverem Pornhub tvoří ženy průměrně 35 % diváků, v některých zemích počet uživatelů přesahuje 40 %, přičemž jejich počet vzrůstá (Pornhub, 2021, online). V souladu se statistikami je i u mužů zjevnější, že přistupují k pornografii jako k reálnému zobrazení sexuálního aktu a projevují zklamání při skutečné souloži, jež neodpovídá jejich představám. Dochází ke komplexům z jejich vlastní postavy, neboť selhávají v porovnání s profesionálními pornoherci. Jedná se především o pocit krátké sexuální výdrže a malé velikosti penisu. Z nedostatku jiných informací či dovysvětlení se mladí muži dostávají do uzavřeného kruhu, jenž jim narušuje sexuální život. Pornografie v nich vyvolává pocity nedostatečnosti, kvůli nimž selhávají při skutečném sexuálním aktu nebo se mu ze strachu před selháním vyhýbají a své potřeby uspokojují opět prostřednictvím virtuální pornografie. Audiovizuální dílo je ošetřené stříhem a divák nemá možnost vidět, co stojí za výkonem aktérů, jako jsou prostředky na prodloužení erekce či její znovuoživení. (Zimbardo, 2017)

Philip Zimbardo přes velké množství výhrad k pornografii připouští i její klady, kdy mezi nejvýznamnější podle něj patří zobrazení pestrosti sexuálního života a neko-
nečná možnost experimentace a inspirace. (Zimbardo, 2017, s. 89)

Zhodnocení pornografie jako zdroje informací by bylo možné podle přísloví: „*Dobrý sluha, ale zlý pán.*“ Pokud je pornografie brána jako zpestření reálného sexuálního života a případné hledání nové inspirace, je to v pořádku. Pokud však jedinec postaví pornografii jako primární zdroj, ze kterého čerpá informace o sexuálním aktu a sexualitě jako takové, může u něho docházet ke zkreslenému vnímání reality či jiným problémům.

3.2 Zdroj zábavy

Konzumování pornografie je dnes již zcela běžnou záležitostí, jak dokládají statistiky sledování pornografie (The Week Staff, 2015, online), bez ohledu na partnerský vztah, národnost, rasu, pohlaví nebo věk. Pornografické materiály byly vždy součástí

lidské kultury, např. jako součást náboženských obřadů nebo právě jako zdroj lidské zábavy a způsob trávení volného času.

Pro jedince, který nežije v partnerském vztahu, představuje sledování pornografie možnost uvolnění sexuálního napětí, viz podkapitola 3.3, ale také způsob relaxace. Na internetu je možné nalézt i pornografii, jež se pokouší o děj, jakkoliv chatrný, a konzumenti očekávají další díl, aby se dověděli, jak příběh pokračuje, což není v zásadě nic problematického. Nutností je však, aby občasné sledování nepřešlo do stavu závislosti. Radim Uzel sledování pornografie hodnotí takto: *„Pro vysoce kultivovaného jedince může pornografie představovat jakýsi prostředek osobní relaxace a metodu duševní hygieny, stejně jako si vysokoškolský profesor o samotě uleví vulgární kletbou z jazykové oblasti hostince čtvrté kategorie.“* (Uzel, 2004, s. 188)

Na pornografii se dívají i lidé v partnerském vztahu. V tomto případě se může jednat o zpestření milostného života nebo součást předehty. Pornografie může tedy poskytnout inspiraci pro partnerský sexuální život. Postoje lidí ve vztahu ke sledování pornografie ve chvíli, kdy ji sleduje pouze partner, se značně liší. Někteří chápou sledování pornografie druhým partnerem jako nevěru, a jiní to tolerují. Jedná se o otázku individuální s ohledem na odlišné vnímání nevěry a to, co je pro jednoho v pořádku, může být pro druhého už nevěra. (Lupton, 2020, online) V otázce sledování pornografie v partnerském vztahu je nutno zmínit ještě jeden rozměr, a to, zda sledování pornografie vztahu škodí. Na tuto otázku však není možné odpovědět. Přestože bylo provedeno mnoho výzkumů, jednotné výsledky nebyly stanoveny. Z tohoto faktu vycházela také psychologka Marie-Pier Vaillancourt-Morel se svým týmem. Její výzkum neobjevil souvislost mezi sledováním pornografie a negativními dopady na partnerský vztah. (Marie-Pier Vaillancourt-More, 2020, online)

Když bylo zmíněno, že pornografie je globální záležitostí, kdy ji sledují příslušníci většiny národů, nutno také podotknout, že preferované kategorie pornografie se v různých částech světa liší. Server Pornhub ve svých každoročních statistikách zveřejnil přehled nejoblíbenějších kategorií napříč světem. V Kanadě, v části Evropy a v Austrálii se nejvíce sleduje pornografie z kategorie Lesby, v Rusku je nejčastěji sledováno pornografie Hentai. V Evropě je také zastoupena kategorie MILF, v USA a ve velké části Afriky je naopak nejsledovanější kategorie Ebony. (Pornhub, 2021, online)

3.3 Zdroj náhradního vzrušení a uspokojení potřeb

Tato role pornografie úzce souvisí se získáváním informací o sexuální realitě primárně prostřednictvím pornografických materiálů. Jak takový proces může započnout, popisuje Zimbardo: „*Do věku třinácti či čtrnácti let se chlapci dozvědí, že touží po sexu víc než dívky nebo že těm, které k němu vyzývají, není radno důvěřovat – mají tudíž za to, že k němu musejí dát první popud oni sami. Přirozeně se obávají odmítnutí, což často jejich snahy brzdí. Dodávají si odvalu nabýváním zkušeností ze sexu v televizi či na internetu. Při pohledu na výkony profesionálů si mladík obratem přestává věřit, že v praxi obstojí. Sledování televize a porna se navíc nepojí se žádnými závazky, nikdo ho při tom neodmítne a poskytuje rychlé uspokojení, což může pomoci zvýšit jeho sebevědomí. Na druhou stranu hrozí, že tak klesne potřeba o nějakou dívku vůbec usilovat, namáhat se získáváním dalších dovedností, které jsou k tomu potřeba, a propast mezi mužem a jeho cílem se tím opět zvětšuje.*“ (Zimbardo, 2017, s. 59)

Vzniká tu jakýsi začarovaný kruh. Sledování pornografie vede ke snižování sebevědomí v sexuální oblasti a mladý muž ztrácí odvalu vůbec zkoušet nějaké zkušenosti sbírat. Obava ze selhání a pocit nedostatečnosti mohou být tak silné, že jedinec není schopen realizovat sexuální akt a raději se mu vyhýbá. A opět se tu nabízí „bezproblémová“ pornografie, která je k dispozici kdykoli, bez překážek a je přece tak vzrušující. Přitažlivost nabízených materiálů vede k častějšímu a častějšímu sledování, díky němuž se jedinec postupně může stát na pornografii závislým. Závislost se může dostat až do fáze, kdy u jedince dojde ke změně preferencí a už ho vzrušuje pouze pornografie, a nikoliv reálný partner. Tím se kruh uzavírá. Kromě toho závislost (jako každá) nutí jedince „zvyšovat dávku“, což v případě pornografie znamená přecházet ke stále tvrdším kategoriím. (Zimbardo, 2017) V otázce sledování pornografie se skloňuje také možnost vzniku erektilní dysfunkce u mužů, kteří pornografii sledují přesmíru. Toto tvrzení však není dostatečně podloženo a výzkumy jsou v tomto nejednoznačné. (Redakce vimax.cz, 2020, online)

To, že člověk preferuje pornografii před reálným sexem, může být i vědomé a dobrovolné rozhodnutí. Reálnému sexu předchází seznamování, namlouvání, dvoření či sexuální předehra a především se jedinec musí ohlížet na potřeby druhého partnera a respektovat jeho přání a vůli. Pro uspokojení sexuálních potřeb pomocí pornografických materiálů není nutné vyvíjet téměř žádnou aktivitu, která by předcházela reálnému milostnému aktu. Není potřeba vyvíjet námahu na interakci s další osobou a široký výběr

nabízí každému, aby si našel to, na co má v danou chvíli chuť. Pokud by v reálném životě ztratil zájem o partnera/partnerku, výměna by jej stála další úsilí, a to i po emocionální stránce. V pornodatabázích je změna videa otázkou okamžiku a uživatel není omezen ničím jiným než vlastní představivostí.

Nebezpečí uspokojování sexuálních potřeb tímto způsobem tkví v potlačování sociálních vazeb, posilování emocionální plochosti a návykovosti. Někdy si to mladý člověk sám uvědomuje: „*Podle mě nás tohle rozptýlení a uspokojení, kdykoliv si vzpomeneme, a možnost regulovat a uvolňovat při něm stres, jak se nám zlíbí a čistě podle sebe, odnaučuje trpělivosti, učí nás upínat se k nereálným představám a očekáváním a sociálně nás deformuje.*“ (Zimbardo, 2017, s. 89) K těmto nebezpečím se přidávají již uvedená možnost vzniku závislosti na sledování pornografie, případně neschopnost nalézt uspokojení v pohlavním styku, neboť ten již člověku připadá fádni oproti tomu, co měl možnost zhlédnout ve virtuálním prostředí.

Využívání pornografie jako náhradního zdroje sexuálního uspokojení se týká více mužů – 65 % návštěvníků pornografie jsou muži, (Pornhub, 2022, online) – protože pro ženy je emocionálně plochá. Ženy bývají více zaměřeny na citovou stránku sexuálního aktu, což pornografie nenabízí. Muži dosahují vzrušení především vizuální stránkou, na které je pornografie postavena.

3.4 Postoj feministického hnutí

Podle průzkumu v USA z roku 2020 by se za feministku či za ženu s feministickými názory označilo 68 % žen ve věku 18–29 let. (Barroso, 2020, online) Nutno ale poukázat na nejasné vymezení feminismu a ženy, které označily, že je označení „feministka“ poměrně dobře popisuje, se nemusí k feminismu přímo hlásit. Lze předpokládat, že v České republice bude zastoupení jedinců vyznávajících feminismus nižší než v USA.

Feministické hnutí se již od svého počátku staví proti pornografii. Pornografie je vnímána jako zostuzení ženy a její degradování na pouhý předmět sexuálního vzrušení pro diváka (Uzel, 2004, s. 133), ve feministickém pojetí nejčastěji muže. Pornografie je feministy chápána jako důvod sexuálního násilí na ženách, kdy pornografie je teorií a čin samotného znásilnění praxí. Dalším důvodem, proč bývá pornografie odsuzována, je přesvědčení, že zobrazování sexuálního aktu v podobě pornografických materiálů je nástrojem mužské dominance, zobrazení mužské nadvlády a sociální kontroly, která má udržet

ženy v podřízeném postavení oproti mužům. Radikálnější odpůrci pornografie z řad feministů volají po celkovém zákazu pornografie, ať na poli výroby, distribuce nebo sledování. Většině členů feminismu nevadí pornografie jako žánr, ale její provedení. Ve většině pornografických snímků, především obrazových a audiovizuálních, ale také v písemných, se věnuje větší pozornost samotnému koitu než budování atmosféry a přede hry. Taktéž zobrazované praktiky se zaměřují více na vzrušení mužů než žen. V obecných pornografických videích je téměř vždy zobrazena technika felace, tj. orální uspokojování muže, ale cunnilingus, tj. orální uspokojování partnerky, mnohdy chybí. Také zobrazované praktiky zaměřené na vzrušení by většina žen v reálu odmítla, např. gangbang, double penetration, bukkake. Nelze tedy popřít, že ve většině případů je žena v pornografii zobrazena jako pasivní účastník, mnohdy až jako oběť sexuálního chování. (Lišková, 2009)

Umírněnější odnož feminismu vytýká pornografii především nedostatečnou citovou stránku snímku, kdy je sexuální akt zobrazován jako čistě tělesný. Zvolila proto cestu tvorby vlastní tzv. feministické pornografie. Tyto snímky se kromě zobrazovaného aktu zaměřují také na reálné potěšení z pohlavního styku pro všechny zúčastněné. V těchto videích bývá kladen důraz na techniky necking (partnerské mazlení všude kromě genitálií) a petting (partnerské mazlení bez provedení soulože), více prostoru je také věnováno uspokojování ženy, nejenom muže. Tyto filmy také nekončí ejakulací muže, což bývá nejčastější zakončení obvyklé pornografie, ale společným mazlením, smíchem či cigaretou aktérů. U muže se projevuje nejenom sexuální pud, ale také smyslnost a něžnost k ženě. (Halamka, 2009, online)

4 Výzkumné šetření mezi mladými lidmi o jejich postoji k pornografii

V předchozích třech kapitolách byla věnována pozornost teoretickým východiskům, jako je vymezení pojmů, utváření postojů a postoje samotné. Poslední kapitola je věnována výzkumnému šetření, které provedl autor sám.

Kapitola bude rozdělena do několika částí. Z počátku bude popsána metodologie a způsob provedení výzkumného šetření, poté hypotézy, které byly stanoveny, a jejich opodstatnění. Následuje shrnutí výsledků, jež vyvstaly z provedeného šetření. Poslední podkapitola obsahuje zhodnocení výsledků a srovnání výsledků se stanovenými hypotézami.

Pro tuto práci bylo zvoleno výzkumné šetření kvantitativního charakteru. Kvantitativní výzkum se zabývá testováním již stanovených teorií oproti kvalitativnímu výzkumu, na jehož výsledcích se teorie tvoří. Tyto teorie se v kvantitativním výzkumu nazývají hypotézy. Ty jsou stanoveny na základě existujících zdrojů (předchozí výzkumy či teoretické poznatky). Výzkumník hypotézy pouze formuluje dle tématu zpracovávané práce. Někdy bývá za charakteristiku kvantitativního šetření označován i větší počet respondentů, ale není to nutnou podmínkou. Ve chvíli, kdy je výzkumník rozhodnut pro daný typ výzkumu či výzkumného šetření, je nutné stanovit si výzkumný problém. Tento problém nemá být stanoven jako otázka, ale jako faktický výrok. (Špráchalová, 2020, s. 157)

Jak již bylo zmíněno, výzkumné šetření bude kvantitativního charakteru. Na základě již provedených šetření, která byla zveřejněna v odborných publikacích či tematických webových sídlech, jsou stanoveny hypotézy, jejichž pravdivost se bude ověřovat. Nutno však podotknout, že problematika postojů mladých lidí k pornografii není příliš prozkoumána. Jednotlivé výzkumy se zabývají tím, jakou mají mladí lidé zkušenost s pornografií či jaký vliv má pornografie na mladé lidi. Avšak postoji jako takovými se výzkumy nezabývají. Přesto je možné nalézt vhodné teoretické poznatky a výzkumy, ze kterých je možno vycházet. Výzkumným problémem kvantitativního výzkumu jsou v této práci postoje mladých lidí k pornografii.

4.1 Hypotézy

V souladu s výzkumným cílem a výzkumným problémem byly stanoveny následující hypotézy. Hypotézy jsou zde nejprve formulovány a poté následuje stručné vysvětlení

jejich stanovení. Před samotným formulováním hypotéz je ještě nutno vymezit základní terminologii pojmů, které zde jsou stěžejní, a to pojmů pornografie a mládí.

Pojmem pornografie se v této práci myslí dílo, které vzniklo nejpozději ve 20. století, které má hlavně podnítit sexuální pud a vyvolat sexuální vzrušení a u něhož lze oprávněně předpokládat, že se nejedná o dílo s historickou či uměleckou hodnotou. Bude se jednat o díla ve formě videa, psané tvorby, audio záznamy a vizuální nosiče ve formě fotografií či obrazů, zobrazující dospělé lidské jedince.

Období mládí bylo pro tuto práci vymezeno věkovým rozpětím 15 až 25 let. S ohledem na samotný název práce a výzkumný problém se lidé v tomto věku stávají cílovou skupinou pro výzkumné šetření.

Definování obou zmíněných pojmů byla v této práci věnována celá kapitola 1, kde je toto vymezení zdůvodněno a stanoveno na základě rozličných odborných zdrojů z několika vědních oborů.

Pokud je jasně vymezena základní terminologie, je možné stanovit jednotlivé hypotézy. Pro tuto práci jsou formulovány celkem čtyři:

- **(H1): Hypotéza č. 1:** Mladí lidé považují za běžné sledovat pornografii před 18. rokem života.
- **(H2): Hypotéza č. 2:** Mladí lidé považují pornografii především za zdroj informací o průběhu soulože.
- **(H3): Hypotéza č. 3:** Mladí lidé považují pornografii za zdroj náhradního sexuálního uspokojení.
- **(H4): Hypotéza č. 4:** Mladí lidé považují pornografii za reálné zobrazení běžného sexuálního aktu.

Každá z uvedených hypotéz (dále označovány jako H1, H2, H3 a H4) byla stanovena na základě poznatků a informací z odborných zdrojů. V následujícím textu budou tyto hypotézy rozvedeny a podloženy zdroji, které byly užity při jejich stanovení.

H1

Existuje několik výzkumů, které se zaměřují na sledování pornografie nezletilými. Přestože mezi nimi nepanuje shoda o přesných procentech, každý z výzkumů potvrzuje, že většina mladých lidí považuje za běžné sledovat pornografii před hranicí zletilosti.

Webová stránka Enough Is Enough, která shrnuje několik různých výzkumů z oblasti pornografie, udává, že 93,2 % chlapců a 62,1 % dívek vidělo pornografii dříve, než jim bylo 18 let. (Enough Is Enough, 2021, online). Dle statistik zveřejněných na webové stránce Family Safe Media je průměrný věk prvního kontaktu s pornografií v online prostředí 11 let. (TopTenREVIEWS, Inc, 2007, online). To, že nezletilí sledují pornografii, vyplývá také z rozhovoru s MUDr. Sejbalovou, který zveřejnila webová stránka iDNES. (Sejbalová, 2020)

H2

Tato hypotéza vyplývá z poznatků, které ve svých dílech zmiňovali různí autoři. (Zimbardo, 2017; Winston, 2018; Vaníčková, 2005) Všichni tito autoři se setkali s tím, že se pornografie stává pro mladé lidi zdrojem sexuálního poznání namísto institucí školy a rodiny, které by měly sexuální výchovu zajišťovat (viz kapitola 2). V podkapitole 3.1 je shrnut právě postoj mládeže k pornografii jako ke zdroji informací ze sexuálního života. Pornografie se stává nejpohodlnější odpovědí na otázky, které jedinec může k sexuálnímu životu mít.

H3

V knize Odpojený muž Philip Zimbardo shrnuje výzkum z roku 2011, který proběhl mezi 20 000 respondenty pro konferenci TED (z ang: Technology, Entertainment, Design; přeloženo: Technologie, zábava, design) a který zkoumal postoje mladých lidí k pornografii a počítačovým hrám. Z dotázaných 85 % označilo pornografii jako prostředek okamžitého uspokojení a 73 % ji volí proto, že se nemusí bát odmítnutí, které by jim mohlo hrozit v případě kontaktu s reálným partnerem. (Zimbardo, 2017)

H4

Tato hypotéza souvisí úzce s hypotézou 2. Jedinec, který sleduje pornografii, aby načerpal informace o sexuálním aktu a sexuálním chování, přebírá konzumovaný materiál jako zobrazující realitu. Výzkum zahrnující 2 000 jedinců ve věku mezi 16–21 lety, jež na svých stránkách zveřejnil server DailyMail, zjišťuje, nakolik považují mladí lidé pornografii za standardní sexuální chování. Dívky zde popisují nepříjemné sexuální praktiky, které po nich vyžadovali jejich partneři, již se inspirovali právě pornografií. Z průzkumu také vyplynulo, že dívky sledují pornografii proto, aby zjistily, jak se mají v sexuální rovině chovat. (Carrey, 2021, online)

4.2 Metodologie

Jako výzkumný problém byly stanoveny postoje mladých lidí k pornografii. Pro nalezení odpovědi na tento problém je nutné stanovit výzkumný cíl kvantitativního šetření, kterým je zmapovat postoje mladých lidí k pornografii, resp. ověřit, zda stanovené hypotézy na základě odborných zdrojů jsou pravdivé, či nikoliv.

S ohledem na obsáhlost výzkumného problému byl zvolena právě metoda dotazníku, který Eger a Egerová považují za možnost, jak získat odpovědi od velkého množství respondentů. (Eger, Egerová, 2017, s. 112) Výzkumné šetření v empirické části proběhlo za využití elektronického strukturovaného dotazníku, který byl sestaven přímo autorem práce (Příloha A).

Elektronická verze byla zvolena pro snazší šíření k cílové skupině, kdy v této formě stačilo pouze zaslat odkaz na vyplnění dotazníku. Je to pohodlnější i pro respondenta, který dotazník může vyplnit během volné chvíle, nikoliv v přesně daný čas. Také sběr dat je jednodušší touto cestou, neboť se nemusí zohledňovat zpětné získání vyplněných dotazníků. Pro výzkumné šetření byl užit program Microsoft Forms, jenž umožňuje pohodlný sběr dat online cestou. Po prvotním sestavení dotazníku byl tento dotazník zaslán několika jedincům z cílové skupiny v rámci předvýzkumné sondy, aby byla zajištěna jeho dostatečná srozumitelnost. Ve zpětné vazbě nebyly vzneseny žádné připomínky ke struktuře a formulaci dotazníku.

Dotazník se skládá z několika typů otázek, a to z následujících: uzavřených, otevřených, dichotomických a výběrových. Dotazník obsahuje celkem 13 položek, přičemž tento počet nebyl totožný pro všechny respondenty.

První čtyři otázky zahrnovaly sociodemografické informace o respondentech. Čtvrtá otázka byla poslední z úvodní části dotazníku. Respondenti zde v dichotomické volbě vybírali, zda již viděli pornografii. Pokud označili možnost Ano, pokračovali v dotazníku nadále dle základní struktury. Pokud označili možnost Ne, byli následně přesměrováni až na otázku č. 9, otázky č. 5, 6, 7 a 8 jim byly programem skryty, neboť se jednalo o otázky ptající se na jejich osobní zkušenost s pornografií, kdy tyto otázky slouží jako doplňující. Otázky 9–13 byly opět pro všechny společné a pro dotazník byly hlavní.

Dotazník bylo možné vyplňovat v období března a dubna roku 2022. S ohledem na cílovou skupinu, tj. 15 až 25 let, se jednalo o jedince, kteří jsou většinou studenty na

středních školách, případně odborných učilištích a univerzitách. Oslovení cílové skupiny probíhalo prostřednictvím sociálních sítí, mailové komunikace a osobních sociálních kontaktů, které mohly zajistit další šíření. Největší část respondentů byla oslovena na sociálních sítích, z nichž byly užity pouze dvě, a to Facebook a Instagram. Touto cestou se k dotazníku dostalo největší množství respondentů. Následovalo sdílení skrze sociální kontakty mezi cílovou skupinu. Oslovena byla také skupina mládeže Církve bratrské, aby výzkumný vzorek obsahoval také jedince ze subkultury křesťanů. Dále byla rozeslán mail zástupcům ředitele středních škola a odborných učilišť s žádostí o distribuci mezi studenty. Tato metoda se nesečkala s výraznou odezvou.

Osloven byl i zástupce ředitele na základní škole s žádostí o distribuci dotazníku k žákům devátého ročníku, kteří již jsou starší patnácti let. Tato žádost byla po poradě s ředitelem školy odmítnuta na základě tématu bakalářské práce. Vedení školy odmítlo riskovat případné stížnosti rodičů zapojených dětí. Tato zkušenost odráží skutečnost popsanou v kapitole 2, kdy je zmiňováno, že školy ani rodiče často neumí přistupovat k otázce pornografie v rámci sexuální výchovy.

Po ukončení sběru dat byla data uložena a následně analyzována pro jejich uplatnění na stanovené hypotézy. Výsledky, které vychází z provedeného dotazníkového šetření ověří, zda hypotézy (H1 až H4) platí.

4.3 Výsledky

Konečný počet respondentů byl 879 jedinců. Během zpracovávání získaných dat se předpokládá, že respondenti odpovídali na jednotlivé otázky dle skutečnosti. Přestože není možné vyloučit, že některé odpovědi mohou být lživé či zkreslené, nebude s touto domněnkou pracováno, neboť neexistuje způsob, jak ji potvrdit, či vyvrátit.

1) Pohlaví:

V této otázce respondenti vybírali z možností Muž, nebo Žena. Zde došlo k nerovnoměrnému rozložení odpovědí. Odpovědělo 634 žen oproti 245 mužů (Tabulka 1).

Jedná se o dotazníkovou otázku, jež se nepromítá do žádné stanovené hypotézy, ale umožňuje posoudit, zda je výzkumný vzorek reprezentativní.

Tabulka 1 – Rozložení respondentů dle jejich pohlaví

Pohlaví	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Žena	634	72,1 %
Muž	245	27,9 %

Když průběžné výsledky odhalily nepoměr mezi pohlavími, byly dodatečně osloveny střední školy se zaměřením na technické obory. Přestože se tímto krokem poměr mužů a žen částečně vyrovnal, stále je nevyvážený.

2) Věk:

Cílová skupina pro toto výzkumné šetření byla dle odborných zdrojů (viz kapitola 1.2) stanovena na 15 až 25 let. Tento věkový interval je mezi respondenty zastoupen kompletně (viz Tabulka 2) a věkový průměr odpovídajících činí 21,3 roku. V souboru jsou mnohem více zastoupeni respondenti druhé poloviny věkové škály, tj. nad 20 let věku.

Tabulka 2 – Rozložení respondentů dle jejich věku

Věk	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
15	10	1,1 %
16	38	4,3 %
17	55	6,3 %
18	38	4,3 %
19	54	6,2 %
20	99	11,3 %
21	119	13,5 %
22	151	17,2 %
23	135	15,4 %
24	111	12,6 %
25	69	7,8 %

Tato otázka třídí respondenty dle věku, ačkoliv pro ověření stanovených hypotéz by stačilo pouze, aby jedinec zodpověděl, zda patří do cílové skupiny, tj. 15–25 let. Nepoměr mezi mladší polovinou respondentů a starší polovinou by bylo možné vyrovnat

masovějším oslovením požadovaných cílových skupin, např. prostřednictvím středních škol, odborných učilišť nebo zájmových sdružení.

3) Partnerský vztah:

Respondenti odpovídali, zda jsou momentálně v partnerském vztahu. Odpověď volili mezi variantami Zadaný/Zadaná a Nezadaný/Nezadaná. Rozložení mezi oběma variantami bylo poměrně vyrovnané (viz Tabulka 3). Obě možnosti v této otázce byly voleny napříč všemi jednotlivými roky cílové skupiny, a to jak u mužů, tak i u žen.

Tabulka 3 – Rozložení respondentů dle jejich partnerského vztahu

Partnerský vztah	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Zadaný/Zadaná	500	56,9 %
Nezadaný/Nezadaná	379	43,1 %

Tato položka dotazníku není pro ověření hypotéz potřebná. Nicméně odpovědi na tuto otázku ukazují vyrovnanost výzkumného souboru a tím také jeho pestrost.

4) Viděli jste někdy pornografii?

V této položce bylo možné odpovědět Ano, nebo Ne. Jednalo se také o rozdělení, které určovalo, zda následující otázky bude respondent vyplňovat. Pro výsledky výzkumného šetření je dobře, že drtivá většina odpovídala, že pornografii někdy viděla (viz Tabulka 4).

Tabulka 4 – Rozložení respondentů dle toho, zda někdy viděli pornografii

Viděli jste někdy pornografii?	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Ano	827	94,1 %
Ne	52	5,9 %

Pro práci s výzkumným cílem a ověření hypotéz je vhodné, když respondenti pornografii někdy viděli, neboť to skýtá možnost hlubšího pochopení jejich postojů. Je však nutné si uvědomit, že i nesledování pornografie nebo absolutní odmítání tohoto žánru jsou jednotlivé postoje, které v populaci mají také své místo.

5) V kolika letech jste viděli poprvé pornografii?

Tato otázka byla přístupná pouze těm, kteří v předchozí otázce označili, že pornografii někdy viděli, tj. 827 respondentů. Každý dotázaný měl možnost zapsat věk, kdy pornografii viděl, a to číslem do 25, což byl nejvyšší věk, který tato cílová skupina mohla pravdivě udat. Rozložení jednotlivých odpovědí zobrazuje tabulka 5, která je pro velký rozsah umístěna v příloze B. Zde bude pracováno s tabulkou 6, která odpovědi shrnuje do čtyř věkových rozmezí.

Průměrný věk respondenta při prvním zhlédnutí pornografie činil 13,2 roku. Nejnižší věk, který byl zadán, byly pouhé 4 roky, což je nižší věk, než kterákoliv z užitých literatury uváděla. Jedná se o doplňkovou otázku, která bude užita pro hypotézu č. 1.

Tabulka 6 – Věk prvního zhlédnutí pornografie – stručný přehled

V kolika letech jste poprvé viděli pornografii?	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
0–9 let	66	8 %
10–14 let	506	61,2 %
15–17 let	221	26,7 %
18–25 let	34	4,1 %

Podářilo se získat reprezentativní vzorek cílové skupiny, kdy je první věk setkání se s pornografií rozvržen téměř přes celou škálu. Roky, které nikdo neoznačil, byly pouze 1, 2, 3 a 25.

6) Jak často nyní pornografii sledujete?

Respondenti měli na výběr z několika možností, ale vybrat mohli pouze jednu. Jak zobrazuje tabulka 7, cílová skupina nesleduje pornografii až tak často, jak by se mohlo zdát. Nejčastěji volenou možností bylo, že ji sledují několikrát do měsíce.

Partnerský vztah na četnost sledování pornografie nemá téměř žádný vliv na rozdíl od pohlaví. Z mužů sleduje pornografii alespoň jednou týdně 62,8 % jedinců oproti pouhým 15 % žen.

Tabulka 7 – Četnost sledování pornografie

Četnost sledování pornografie	Absolutní četnost	Relativní četnost
Za poslední rok ani jednou	160	19,4 %
Několikrát do roka	198	23,9 %
Několikrát do měsíce	229	27,7 %
1–3x týdně	139	16,8 %
4–6x týdně	61	7,4 %
Každý den	26	3,1 %
Několikrát denně	14	1,7 %

Pro cíle této práce je toto rozložení odpovědí dostačující, neboť se jedná pouze o doplňující otázku pro hypotézu č. 3.

7) Preferujete sledování pornografie před reálným sexuálním životem?

Poměr jednotlivých odpovědí v této otázce byl značně nevyvážený, jak zobrazuje tabulka 8. Je zde však překvapující, že sledování pornografie preferují i lidé zadaní a různého věku. Tato doplňující otázka bude užita pro ověření platnosti H3.

Tabulka 8 – Preference pornografie před reálným sexuálním životem

Preferujete sledování pornografie před reálným sexuálním životem?	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Ano	53	6,4 %
Ne	774	93,6 %

8) Realizovali jste ve svém sexuálním životě nějakou praktiku, která Vás zaujala při sledování pornografie?

Respondenti zde vybírali jednu možnost ze čtyř výběrových otázek. Drtivá většina (74,4 %) dotázaných někdy nějakou praktiku z pornografie vyzkoušela nebo by si to alespoň přála, jak ukazuje tabulka 9. Respondenti tak pornografií považují za zdroj inspirace pro vlastní sexuální život. Přestože se tato otázka zabývá spíše zkušenostmi respondentů, lze zde shledávat postoj k pornografii jako k prostředku inspirace, jak bude užito v hypotéze č. 2. Tato otázka bude užita jako doplňková.

Tabulka 9 – Inspirace pornografií pro reálný sexuální život

Realizovali jste nějakou praktiku z pornografie?	Absolutní četnost	Relativní četnost
Realizoval/a jsem několik takových praktik	257	31,1 %
Realizoval/a jsem jednu takovou praktiku	190	23 %
Žádnou takovou praktiku jsem nerealizoval/a, ale chtěl/a bych	168	20,3 %
Žádnou takovou praktiku jsem nerealizoval/a a ani nechci	212	25,6 %

Rozložení jednotlivých odpovědí je rovnoměrné. Oba kraje jsou zastoupeny relativně stejně a také tak středové hodnoty. Uvedené výsledky ukazují, že pornografie je inspirativní a její diváci chtějí některé praktiky implementovat také do svého reálného sexuálního života.

9) Co podle Vás vede jedince ke sledování pornografie?

Respondenti (celý výzkumný vzorek bez ohledu na odpověď v otázce 4) vybírali z šesti možností, kdy bylo možné označit i více odpovědí. Sedmá odpověď byla možnost Jiné. Ti, kteří zvolili tuto možnost, měli tuto odpověď rozvést v následující položce dotazníku. Jednotlivé rozvržení odpovědí zobrazuje tabulka 10.

Zdaleka nejčastější důvodem (v 83 %), proč by jedinec měl sledovat pornografii, je podle respondentů fakt, že je zdrojem okamžitého sexuálního uspokojení. Tento poznatek bude užít pro ověření hypotézy č. 3. Další jednotlivé odpovědi budou užity též v H2.

Tabulka 10 – Důvod ke sledování pornografie uvedený respondenty

Důvod ke sledování pornografie	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Zdroj zábavy/relaxace	498	56,7 %
Zdroj informací o sexuálním životě	242	27,5 %

Důvod ke sledování pornografie	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Zdroj okamžitého sexuálního uspokojení	730	83 %
Součást milostné přede hry před sexuálním stykem	192	21,8 %
Inspirace pro sexuální život	418	47,6 %
Ze zvědavosti	572	65,1 %
Jiné	29	3,3 %

Rozvedení této otázky zajišťuje možnost Jiné a následná otázka č. 10, kde se jedinec může více rozepsat, pokud má jiný názor, než uvádí jednotlivé možnosti. Nutno zde pokázat na fakt, že ačkoliv je zde uvedena odpověď Zdroj informací o sexuálním životě jako samostatná možnost, pod získávání informací je možné zařadit také odpovědi Inspirace pro sexuální život a Ze zvědavosti.

10) Pokud jste v předchozí otázce označili možnost Jiné, prosím rozveďte svoji odpověď.

Tuto otevřenou odpověď měli vyplnit pouze ti, kteří v otázce č. 9 zaškrtnuli možnost Jiné, tj. 29 respondentů. Přes tuto skutečnost se sešlo dohromady 31 odpovědí, což znamená o dvě více (všichni respondenti, kteří odpovědět na tuto otázku měli, odpověděli). Otevřené odpovědi byly roztrženy do několika kategorií, pod které je možné je zařadit (viz Tabulka 11). Některé odpovědi obsahovaly více bodů, proto jsou tyto odpovědi rozloženy na jednotlivé výroky a ty následně roztrženy. Odpovědi tří kategorií byly vyřazeny, neboť již byly obsaženy v otázce č. 9. Těmito kategoriemi jsou zábava, inspirace a informace.

Je až zarážející, že celých 25,8 % respondentů se domnívá, že důvodem, který vede jedince ke sledování pornografie, může být mimo jiné i závislost. Problematika závislosti na sledování pornografie byla nastíněna již několikrát během kapitol 2 a 3. Tato otázka zde byla uvedena pro rozšíření otázky č. 9 a bude užita pro ověření hypotézy č. 2.

Tabulka 11 – Důvody ke sledování pornografie uvedené respondenty

Důvody ke sledování pornografie	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Závislost	8	25,8 %
Pocit osamělosti	2	6,5 %
Náhrada sexuálního života	5	16,1 %
Doplnění sexuálního života	2	6,5 %
Odpovědi příliš všeobecné či bezpředmětné	9	29 %

Tato otázka zde byla uvedena jenom pro rozšíření otázky č. 9, a přesto přinesla zajímavé poznatky, jako je zmínění závislosti na pornografii a pocitu osamělosti.

11) Myslíte si, že je běžné, když mladí lidé sledují pornografii před dovršením 18 let?

Respondenti zde odpovídali výběrem odpovědi Ano, nebo Ne. Jak ukázaly odpovědi v otázce č. 5, průměrný věk při prvním zhlédnutí pornografie se rozhodně ani nepřibližuje věku 18 let. A rozložení odpovědí u otázky č. 6 zase ukazuje, že respondenti ve věku 15–17 let sledují pornografii opakovaně (67 %) a není výjimkou, že ji sledují i denně (5,8 %). Na rozdíl od těchto údajů se však tato otázka se neptá na skutečnosti jedince, ale na jeho postoj, zda to považuje za běžné.

Jak zobrazuje tabulka 12, většina dotázaných (94,7 %) považuje za běžné sledování pornografie před dovršením 18. roku života. Tento názor nesdílí pouhých 5,3 % respondentů. Výsledky u této otázky budou stěžejní pro ověřování hypotézy č. 1.

Tabulka 12 – Názor, zda je běžné sledovat pornografii před 18. rokem

Je běžné sledovat pornografii před 18. rokem?	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Ano	832	94,7 %
Ne	47	5,3 %

Pro rozvedení této otázky by bylo možné připojit otázku, jaký je podle respondentů nejběžnější věk, kdy jedinec poprvé vidí pornografii. Tato otázka mohla být uvedena

i v tomto kvantitativním výzkumném šetření, neboť by spadala pod stanovené hypotézy. Přínosné pro porozumění by mohl být také požadavek, aby respondenti svoji odpověď zdůvodnili.

12) Myslíte si, že sexuální chování zobrazované v pornografii je běžné i v reálném životě?

Otázka měla ověřit, zda cílová skupina považuje pornografii za fikci, která vzniká za pomoci fantazie, scénáře a režie, nebo věrně zobrazuje sexuální akt, tak jak probíhá v reálném životě. Odpovědi zde byly poměrně jednostranné, viz tabulka 13. Pornografii za zobrazení běžného reálného sexuálního chování považuje pouze 7,2 % respondentů. Ač je zde užito příslovce pouze, nejedná se o malé procento s ohledem na otázku. Pornografii je nutné chápat jako něco, co je uměle stvořeno a nezobrazuje ani nepopisuje běžnou realitu. Z této skupiny 11,1 % respondentů pornografii nikdy nevidělo, tudíž se jedná o názor, který získali zprostředkovaně. Tato dotazníková otázka a odpovědi na ni budou užity při ověřování hypotézy č. 4.

Tabulka 13 – Je zobrazené sexuální chování v pornografii běžné i v reálu?

Je sex v pornografii běžný i v reálu?	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Ano	63	7,2 %
Ne	816	92,8 %

Opět by zde bylo možné dodat položku s žádostí o zdůvodnění, proč má respondent právě tento názor.

13) Jaký názor máte na sledování pornografie?

Poslední položka dotazníku se v otevřené otázce ptala respondentů na jejich názor na sledování pornografie. V této otázce se odpovídající mohli rozepsat a popsat své postoje svými slovy, což předcházející části dotazníku neumožňovaly. Někteří tuto možnost využili a poskytli obsáhlé odpovědi, jiní odpověděli jedním slovem nebo pouze znakem. Jednotlivé odpovědi zde budou shrnuty pod devět určitých kategorií, které by je mohly vystihovat, jak zobrazuje tabulka 14. Nutno podotknout, že některé odpovědi by bylo možné zařadit pod více kategorií a finální kategorie je pouze ta, která je vystihuje nejlépe.

V příloze C jsou uvedeny některé konkrétní odpovědi respondentů pro jednotlivé kategorie. Výběr uvedených odpovědí záležel na tom, zda odpovědi danou kategorií dobře popisují a přináší zajímavé poznatky. Vynechány budou kategorie Prázdné a Obecné.

Pozitivní

Tato kategorie zahrnuje všechny odpovědi, které pornografii shledávají jako přínosnou a prospěšnou. Nutno podotknout, že pokud by se jednalo o všechny pozitivní reakce, bylo by jich mnohem více, ale u těch, které obsahovaly výraznější podmínky či připomínky, byly zařazeny pod odpověď Pozitivní, pokud...

Neutrální

Zde je možné nalézt odpovědi, kde respondent sám uvedl neutrální názor, nebo odpovědi obsahovaly vyvážený výčet kladů a záporů pornografie.

Negativní

Kategorie shrnuje všechny odpovědi, které vyjadřují čistý a otevřený nesouhlas se sledováním pornografie nebo pornografií jako takovou.

Závislost

Zde je možné nalézt odpovědi negativního charakteru, v nichž převažuje hrozba potencionálního vzniku závislosti na sledování pornografie. Jelikož se téma závislosti objevovalo ve víceru odpovědích, byla tato kategorie vymezena jako samostatná.

Inspirace

V mnohých pozitivních odpovědích byl zmiňován přínos v oblasti inspirace pro vlastní sexuální život, buď v potencionálních sexuálních praktikách, nebo při objevování vlastní sexuální stránky.

Pozitivní, pokud...

Je kategorie stojící na pomezí kategorie Pozitivní a Neutrální. V těchto odpovědích převažují pozitivní postoje k pornografii, ale zároveň pozitivní přístup doplňují nějakou podmínkou nebo důraznější výtkou.

Fikce

Jedná se o poměrně obsáhlou kategorii, jež má společné to, že pornografii považuje za pouhou fikci, pouhé herecké představení, které prochází scénářem, režii a střihem. Ač bývaly tyto odpovědi spíše pozitivního charakteru, našlo se zde i několik negativních. Ve všech případech však zde není pornografie chápána jako zobrazení reality.

Kategorie Obecné shrnuje odpovědi, které nevyjadřovaly konkrétní postoj, často se jednalo o všeobecné fráze nebo obecné pravdy. Poslední kategorií je kategorie Prázdné. Zde jsou uvedeny odpovědi, které nelze považovat za relevantní odpověď a byly pravděpodobně uvedeny jen proto, že tuto položku bylo nutné vyplnit před ukončením dotazníku. Dalším typem odpovědí spadajících pod tuto kategorii jsou odpovědi, ve kterých respondent napsal, že nemá žádný postoj nebo neví. Tyto dvě kategorie jsou pro výsledky a ověřování hypotéz nepodstatné. Zbývající odpovědi na tuto otázku budou užity u ověřování všech čtyř hypotéz.

Tabulka 14 – Postoje k pornografii

Postoj k pornografii	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Pozitivní	205	23,3 %
Neutrální	90	10,3 %
Negativní	112	12,7 %
Závislost	25	2,8 %
Inspirace	23	2,6 %
Pozitivní, pokud...	101	11,5 %
Fikce	121	13,8 %
Obecné	127	14,5 %
Prázdné	75	8,5 %

Tato otázka je důležitá nejenom pro toto kvantitativní výzkumné šetření, ale byla by také vhodná v kvalitativním výzkumu.

4.4 Diskuze

V předchozí podkapitole byly popsány výsledky dotazníkového šetření jako takové. Zde bude věnována pozornost souvislosti samotných výsledků a stanovených hypotéz.

Hypotéza č. 1: Mladí lidé považují za běžné sledovat pornografii před 18. rokem života.

Potvrzení, nebo vyvrácení této hypotézy probíhá na základě dvou položek dotazníku, a to otázek především č. 11 a částečně také 13. Jako doplňková bude také užitá otázka č. 5.

Otázka č. 11 se ptala, zda respondenti považují za běžné sledování pornografie jedinci mladšími 18 let. Zde se respondenti drtivou většinou 94,7 % shodli, že to běžné je.

Otevřená otázka č. 13 přinesla ve skupině respondentů mladších než 18 let několikrát prostou odpověď: „*Je to normální,*“ či přímo kladný přístup k pornografii.

„*Je to zcela normální věc, která by neměla být tabu. Naopak by se o ní mělo více informovat, aby se předešlo závislostem a dalším problémům spojených s pornografií.*“

žena, 17 let

Doplňková otázka č. 5 se ptala na věk, kdy respondent viděl pornografii poprvé. Ze zpracování získaných údajů vyšlo, že průměrný věk, kdy jedinec poprvé zhlédne pornografický materiál, je 13,2 roku, tedy o necelých pět let dříve, než je legální hranice.

Přestože se jedná o nízký věk, údaje od Family Safe udávaly věk ještě nižší – 11 let. (TopTenREVIEWS, Inc, 2007, online) Z respondentů pouhých 86, tj. 9,8 %, vidělo pornografii buď po dovršení 18. roku, nebo ji nevidělo nikdy. To znamená, že pornografii před 18. rokem života zhlédlo 90,2 % dotázaných. V případě takového nepoměru rozložení odpovědí nelze předpokládat, že by mladí lidé považovali sledování pornografie v nižším věku než 18 let za něco nestandardního.

S ohledem na skutečnosti zjištěné provedením dotazníkového šetření je možné **H1** označit jako **platnou**. Tato platnost byla ověřována v rámci několika otázek dotazníku a všechny tyto položky její platnost potvrdily. Platnost byla ověřena v několika bodech, kdy ji postupně potvrdily nejenom názory cílové skupiny, ale také vlastní zkušenosti cílové skupiny.

Hypotéza č. 2: Mladí lidé považují pornografii především za zdroj informací o průběhu soulože.

Pro ověření této hypotézy by mohla stačit dotazníková otázka č. 9 a její rozšíření v otázce č. 10. Pro lepší porozumění a upřesnění zde však bude zohledněna také otázka č. 13. Jako doplňková otázka bude užitá otázka č. 8.

Primární otázka, tj. č. 9, se ptala na motivy, které jedince vedou ke sledování pornografie. Zde byl uveden jako jeden z motivů právě zdroj informací. Nutné je však připustit, že ve výběru byly i další položky, které mohly přijít respondentovi jako pravděpodobnější důvod, a i když respondent mohl označit více možností, nemusel tuto odpověď do svého výběru zahrnout. Proto jsou do ověření hypotézy zapojeny i další dotazníkové položky.

V dotazníkové otázce č. 9, kdy respondenti vybírali důvody, které dle nich vedou jedince ke sledování pornografie, bylo získávání informací o sexuálním životě vybráno celkem 242krát. Toto číslo odpovídá 27,5 % dotázaných. Ženy tuto možnost vybraly v 28,5 % a muži v 24,9 %. Za zmínku stojí také skutečnost, že potenciální zdroj informací o sexu vidí v pornografii pouze 15,3 % jedinců mladších 18 let.

Tato čísla nejsou příliš vysoká. Nutno však podotknout, že otázka č. 9 neobsahovala pouze položku o zdroji informací, ale jako důvod ke sledování pornografie nabízela také zvědavost (65,1 %) a inspiraci pro reálný sexuální život (47,6 %). Obě tyto odpovědi v sobě nesou získávání informací. Neboť co jiného je zvědavost, než touha po nových informacích, a co jiného, než touha si informace ověřit na vlastní kůži, je inspirování se? Obě tyto možnosti byly úmyslně vyjmuty z odpovědi zmiňující informace, neboť takto formulovány mohou být pro respondenty srozumitelnější. Pokud budou všechny tyto tři možnosti chápány jako vzájemná synonyma pro získávání informací, pak v pornografii hledá informace 78,8 % dotázaných z cílové skupiny.

V otázce č. 8, kde byli respondenti dotazováni, zda se někdy inspirovali pornografií nebo zda by se alespoň chtěli inspirovat, považovalo pornografii za zdroj informací vhodných k inspiraci 615 jedinců, to odpovídá 70 %.

V otevřené otázce č. 13 byla pornografie označována jako zdroj informací několikrát, ale často byl informační přínos zmíněn jen stručně a daná odpověď byla zařazena do jiné kategorie. Odpovědi, jež byly zahrnuty do kategorie Informace, bylo pouhých

2,6 %, zde je uvedena jedna z nich (další dvě konkrétní odpovědi jsou uvedeny v příloze C):

„Je to zcela přirozené, dospívající hledají informace o neprobádané rozkoši. Jen by bylo fajn, kdyby s nimi o tomto tématu dospělí mluvili a vysvětlili, že to vždy nemusí mít stejný scénář. Což ovšem neznamená, že to tak být nemůže..“

žena, 23 let

Pokud by byla brána do úvahy pouze jasná a jednoznačná vyjádření, kdy respondenti označí pornografii za zdroj informací o průběhu soulože, byla by tato hypotéza označena jako neplatná. Neboť názor, že pornografie je zdrojem informací o sexuálním životě, uvedlo v otázce č. 9 pouze 27,5 % dotázaných. Ovšem se zohledněním možností, které obsahují získávání informací (jako jsou odpovědi typu zvědavost či inspirace), je možné **H2** označit jako **platnou** hypotézu. Mladí lidé se pornografií inspirují (převádí získané informace do praxe nebo by alespoň chtěli), jak ukazují odpovědi na otázku č. 8. Také ji považují za prostředek, který jim pomůže uspokojit jejich potencionální zvědavost v sexuálním životě, jak ukázaly výsledky otázky č. 9.

Hypotéza č. 3: Mladí lidé považují pornografii za zdroj náhradního sexuálního uspokojení.

Slovním spojením náhradní sexuální uspokojení je chápáno konzumování pornografie a následná masturbace. Bylo by možné chápat toto spojení také jako uspokojení zvědavosti v oblasti sexuality (např. zobrazení pohlavních orgánů opačného pohlaví), ale tento výklad zde nebude brán v potaz. Pro ověření této hypotézy budou užity odpovědi na dotazníkové otázky především č. 9, také č. 13 a jako doplňková bude užita otázka č. 7.

Respondenti v otázce č. 9 měli vybírat z možností, co dle nich vede jedince ke sledování pornografie. Zdroj okamžitého sexuálního uspokojení zde byl zastoupen nejčastěji, a to v 83 % odpovědí. Bylo by možné namítnout, že okamžité a náhradní sexuální uspokojení nejsou synonyma. Leč dle užití a praktického významu zde jako synonyma fungují. Jedinec může své sexuální potřeby uspokojit pomocí reálného sexuálního aktu, nebo je uspokojit okamžitě pomocí náhradního sexuálního uspokojení, tj. pomocí pornografických materiálů. Toto bylo také několikrát zmíněno v odpovědích na otázku č. 13, kdy jedinci považovali pornografii za vhodnou alternativu v případě, že není v dosahu sexuální partner.

„s partnerem nebydlím, takže když se dele nevidíme, je to nejsnazší způsob sexuálního uspokojení; když jsem s partnerem, rozhodne se porno reálnému sexuálnímu prožitku nevyrovna“

žena, 22 let

V sedmé otázce se měli respondenti vyjádřit, zda preferují sledování pornografie před reálným sexuálním životem. Těch, co považují sledování pornografie za primární zdroj sexuálního uspokojení, byla výrazná menšina – 53 (6,4 %) dotázaných.

I když uspokojování sexuálních potřeb pomocí pornografie na úkor sexuálního života preferuje jen malé množství respondentů, celkový počet jedinců, kteří v pornografii vidí náhradní sexuální uspokojení, je značný. S ohledem na tato data je možné **H3** považovat za **platnou**. Dle výzkumu TED (Zimbardo, 2017) pornografii za zdroj okamžitého uspokojení považuje 85 % dotázaných. V dotazníkovém šetření toto procento vyšlo na již zmiňovaných 83 %. Přestože se jedná o číslo nižší, rozdíl není výrazný a oba výsledky lze označit za srovnatelné.

Hypotéza č. 4: Mladí lidé považují pornografii za reálné zobrazení běžného sexuálního aktu.

Tato hypotéza bude potvrzena, či vyvrácena na základě odpovědí získaných na otázku č. 12. Bude zde zmíněna také reakce na otázku č. 13, ale pouze pro doplnění, nikoliv jako hlavní argument.

Respondenti se při otázce, zda považují zobrazené chování za běžné i v reálném sexuálním životě, z velké většiny přikláněli k názoru, že ne. Záporně se zde vyjádřilo 816 (92,8 %) respondentů. Naopak pornografii za hodnověrné zobrazení sexuálního chování považuje 63 (7,2 %) jedinců. Je však pozoruhodné, že odpověď Ano nepocházela jen od mladších jedinců cílové skupiny, ale objevovala se napříč celou věkovou škálou. O tom, že je pornografie fikcí, je přesvědčeno více žen než mužů, neboť za běžné považuje sexuální chování zobrazené pornografií 9,4 % mužů a jenom 6,3 % žen.

V otevřené otázce, kdy respondenti měli napsat svůj názor na pornografii, bylo často zmiňováno, že je pornografie pouhou fikcí. A ačkoliv pod kategorií Fikce bylo zařazeno pouhých 13,8 % odpovědí, bylo by v případě, že by jedna odpověď byla zařazena do několika různých kategorií, procentuální zastoupení mnohem vyšší. Navíc je nutné

vzít do úvahy také možnost, že fakt, že pornografie je fikce, může mnoho lidí považovat za skutečnost, kterou není třeba zmiňovat. Je zde citována jedna odpověď, jež tvrdí, že pornografie je fikce, a zároveň popisuje, čím vším mohou být překvapeni ti, kteří sexuální chování v pornografii považují za reálné a běžné.

„Porno zobrazuje nereálné ženy, hodně make upu, počítačové úpravy, ženy jsou placené za vše, co dělají, pak si spousta mužů myslí, že anální sex je super, ale neuvědomují si, že to fakt bolí, to samé se týká stříkání všude možné, v pornu už neukazují, jak blbě se to dostává z vlasů, pohovky apod. a ani neukáží, že při honění si může chlap omylem stříknout ejakulát do oka. Ženy z porna mají také zkreslené představy, chlap se sice na ženskou vrhne, ale v reálu to není půlhodinová záležitost, ženská může být ráda za 6-10 minut akce plné potu a hekání. Ke sledování porna se většina mladých dostane ještě před reálným sexuálním stykem a pak to akorát přináší zklamání a nátlak na jednoho z partnerů k lepší výdrži, ohebnosti, nebo je jeden z partnerů tlačěn do něčeho, co se mu přičí a vznikají akorát psychické problémy.“

žena, 22 let

S ohledem na odpovědi na otázku č. 12 lze označit **H4** jako hypotézu, jejíž platnost nebyla ověřena, a naopak ji lze dle získaných dat označit za **neplatnou**. Je však nutné poznamenat, že se pracovalo se skupinou 15–25 let. Pokud by byla cílová skupina mladší, bylo by možné, že by daná hypotéza platila. Také nebyl v dotazníkovém šetření brán v potaz fakt, zda vůbec, případně jak dlouho je daný respondent sexuálně aktivní. Toto je skutečnost, která by mohla mít na výsledky vliv.

Závěr

Celá práce je sestavena ze tří teoretických kapitol a jedné kapitoly, která se věnuje samotnému výzkumnému šetření. První kapitola nejenom přiblížila a definovala základní pojmy celé práce, tj. pornografie a věkové období mládí, ale také poskytla zdůvodnění, proč byla použita právě tato definice nebo právě toto věkové vymezení. Podkapitola věnovaná pornografii byla navíc doplněna o stručný historický vývoj pornografie. Jsou zde také charakterizovány dva typy pornografických materiálů, které nelze zařadit do kategorií běžné pornografie, pornografie dětská a zoofilní.

V druhé podkapitole je věnována pozornost institucím, které by měly jedinci poskytnout řádnou sexuální výchovu a obeznámit ho také s pornografií: co to pornografie je, jaká je její autentičnost, jaké nástrahy klade, ale také jaká pozitiva může přinést. Bohužel z textu, který byl vypracován na základě uvedených zdrojů, vyplývá, že škola a rodina, jež jsou těmito zmiňovanými institucemi, svoji úlohu neplní dostatečně. Než vzájemnou spolupráci na sexuální osvětě dětí připomíná vztah školy a rodičů tenisové hřiště, kdy si navzájem přehrávají zodpovědnost za sexuální výchovu. V souvislosti s tímto tvrzením jsou v kapitole 2 popsána i nebezpečí, která plynou z nedostatečné sexuální výchovy.

Poslední teoretická kapitola již popisuje tři jednotlivé postoje, které mladí lidé zaujmají k pornografii, a navíc postoje subkultury feministů. Jak vyplynulo již z předešlých kapitol, nejčastějšími názory mladých na pornografii jsou ty, že ji považují za zdroj zábavy, informací a sexuálního uspokojení.

Čtvrtá kapitola popisuje výzkumné šetření kvantitativního charakteru, které bylo uskutečněno dotazníkovou metodou. Jsou zde předloženy čtyři hypotézy, které mají být dotazníkem ověřeny, a podrobná metodologie, jak bude dotazník konstruován a jak bude šířen k cílové skupině. Nutno vyzvednout vysoký počet odevzdaných dotazníků. Finální počet při ukončení sběru dat činil 879 odpovědí, kdy byla věková škála cílové skupiny zcela pokryta. Pravdou však zůstává, že většina respondentů byla ve věku nad 20 let a naopak ti mladší nebyli zastoupeni tak hojně, jak by bylo ideální. Také zde vznikl nepoměr mezi muži a ženami, kdy ženy tvoří tři čtvrtě celku. Výsledky dotazníku se v souladu s teoretickými poznatky pohybují nejenom v oblasti tvrdých faktů (nízký věk sledujících, nebezpečí závislosti), ale také názorů na pornografii. V několika odpovědích byla zmíněna nedostatečná osvěta o pornografii v rámci sexuální výchovy. Některá data byla

dokonce v tomto dotazníku překonána. V teoretické části byl nejnížší nalezený věk, kdy jedinec viděl pornografii, 6 let, ale v dotazníku byl uveden nejnížší věk pouhé 4 roky. Také se zde potvrdilo, že mladí lidé vidí pornografii mnohem dříve, než je legislativou povoleno. Přestože byl dotazník konstruován pro ověření stanovených hypotéz, v průběhu zpracovávání dat se ukázalo, že pro přesné informace by bylo nutné dotazník o několik položek rozšířit. Ze čtyř stanovených hypotéz byly tři označeny jako platné. Čtvrtá hypotéza byla označena jako neplatná, neboť výsledky dotazníku nebyly ve shodě s teoretickými údaji, které tuto konkrétní hypotézu podkládaly.

Výzkumným cílem bylo zmapování postojů mladých lidí k pornografii. Tento cíl byl splněn. Jedná se však o zmapování povrchní. Bylo by vhodné zvolit kvalitativní výzkumné šetření, které by umožnilo hlubší vhléd do dané problematiky a lepší pochopení postojů, které k pornografii mladí lidé zaujímají. Přestože k pochopení měla vést otevřená dotazníková otázka, bylo by vhodnější zvolit metodu rozhovoru, kde by bylo umožněno o odpovědích a názorech vést diskuzi. Také by bylo vhodné práci tohoto typu implementovat na věkově nižší cílovou skupinu. Neboť jak ukázaly výsledky, pornografii do věku ukončení základní školní docházky vidí více než 80 % dětí. Výsledky by mohly být až šokující, pokud by se provedl průzkum týkající se sledování pornografie na 1. a 2. stupni základních škol.

Během zpracovávání celé práce se vyskytovaly komplikace ohledně dostupných zdrojů. Velké množství literatury se soustředí na vliv pornografie na mládež nebo zkušenosti dětí a dospívajících s pornografickými materiály. Ale málokterý zdroj zkoumá, jaké mají mladí lidé názory na pornografii a postoje k ní. Přitom se jedná o důležitou informaci vedoucí k pochopení vztahu mládeže a pornografie, jež by umožnilo poskytnout adekvátní a tolik potřebnou osvětu. Tato práce se může stát prostředkem vedoucím k zamyšlení nad tím, zda není absence problematiky pornografie v sexuální výchově větší problémem, než by se mohlo zdát. Jak bylo i uvedeno, poměrně vysoké procento rodičů nevěří, že by jejich dítě pornografii konzumovalo. Tato práce snad donutí alespoň jednoho člověka se zamyslet, zda není vhodné o sledování pornografie otevřeně s dětmi hovořit a varovat je před tím, co jim může způsobit.

Seznam zdrojů

Tištěné zdroje

ALAN, Josef. *Etapy života očima sociologie*. Praha: Panorama, 1989. 439 s. ISBN 80-7038-044-6.

ANTL, Miroslav a ŠPRÁCHALOVÁ, Lucie. Pornografie. In: BĚLÍK, Václav et al. *Slovník sociální patologie*. Praha: Grada, 2017, s. 65–66. ISBN 978-80-271-0599-1.

ČÁBAKOVÁ, Dagmar, JANOŠOVÁ, Dagmar, MARKOVÁ, Hana et al. *Občanská výchova 9, Rodinná výchova 9: učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia*. Plzeň: Fraus, 2006. 152 s. ISBN 80-7238-528-3.

EGER, Ludvík a EGEROVÁ Dana. *Základy metodologie výzkumu*. 2. přep. a roz. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017. 184 s. ISBN 978-80-261-0735-4.

CHMELÍK, Jan et al. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003. 208 s. ISBN 80-7178-739-6.

JANULA, Jan. *Otroci sexu: sexuální zvrácenosti a nebezpečné delikvence*. Praha: BRÁNA, 2010. 246 s. ISBN 978-80-7243-451-0.

LIŠKOVÁ, Kateřina. *Hodné holky se dívají jinak: Feminismus a pornografie*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2009. 178 s. ISBN 978-80-7419-022-3.

MACHUTA, Jan a PÍSECKÝ Václav. Sexualita a média – Bezpečný internet. In: FIFKOVÁ, Hana et al. *Sexuální výchova – vybraná témata: příručka pro učitele*. Praha: MŠMT ČR, 2009. 70 s.

MULLER, Mary Margaret. *Jak ochránit děti před pornografií na internetu*. Praha: Portál, 2014. 167 s. ISBN 978-80-262-0694-1.

MUSIL, Jiří, Václav. *Vývojová psychologie I*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2006. 70 s. ISBN 80-7318-361-7.

SPIPKOVÁ, Jana. Psychosexuální vývoj. In: WEISS, Petr, et al. *Sexuologie*. Praha: Grada Publishing, 2010, s. 93–106. ISBN 978-80-247-2492-8.

SPITZER, Manfred. *Kybernemoc!* Brno: Host–vydavatelství, 2016. 391 s. ISBN 978-80-7491-792-9.

STROUKAL, Dominik. *Dark Web: Sex, drogy a bitcoiny*. Praha: Grada Publishing, 2020. 208 s. ISBN 978-80-271-2934-8.

ŠPRÁCHALOVÁ, Lucie. Exkurz do metodologie sběru a zpracování dat. In: KNYTL, Martin a ŠPRÁCHALOVÁ, Lucie. *Typografie & odborný text: průvodce pro zpracování nejen závěrečných prací*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2020. ISBN 978-80-7435-813-5.

THOROVÁ, Kateřina. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál, 2015. 575 s. ISBN 978-80-262-0714-6.

UZEL, Radim. *Pornografie: aneb provokující nahota*. Praha: Ikar, 2004. 200 s. ISBN 80-249-0351-2.

UZEL, Radim. *Sexuální mýty a pověry*. 2., přepracované vydání. Praha: Nakladatelství Epoque, 2018. 160 s. ISBN 978-80-7557-11-7-5.

UZEL, Radim. Pornografie. In: WEISS, Petr, et al. *Sexuologie*. Praha: Grada Publishing, 2010, s. 572–577. ISBN 978-80-247-2492-8.

VANÍČKOVÁ, Eva. *Dětská prostituce*. Praha: Grada Publishing, 2005. 136 s. ISBN 80-247-1138-9.

WEISS, Petr. *Poruchy sexuální preference*. Praha: Galén, 2017. 440 s. ISBN 978-80-7492-310-4.

WINSTON, Robert. *Dospívání: Spolu to zvládneme*. Praha: Slovart, 2018. 256 s. ISBN 978-80-7529-604-7

WITT, Emily. *Sex budoucnosti*. Praha: DOBROVSKÝ, 2017. 285 s. ISBN 978-80-7390-605-4.

ZIMBARDO, Philip a COULOMBOVÁ, Nikita. *Odpojený muž: Jak technologie připravuje muže o mužství a co s tím*. Praha: Grada Publishing, 2017. 280 s. ISBN 978-80-247-5797-1.

Elektronické zdroje

BARROSO, Amanda. 61% of U.S. women say 'feminist' describes them well; many see feminism as empowering, polarizing. In: *Pew Research Center* [online]. Washington, DC, 2020 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2020/07/07/61-of-u-s-women-say-feminist-describes-them-well-many-see-feminism-as-empowering-polarizing/>.

CAREY, Tanith. The heartbreaking reality of a teenage girl's sex life: When stories of abuse among school pupils hit the headlines, FEMAIL set out to uncover the truth. Here, we reveal the results of our shattering poll. In: *DAILY MAIL. Mail Online* [online]. 2021 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.dailymail.co.uk/femail/article-9669443/Heartbreaking-reality-teenage-girls-sex-life.html?ITO=applenews>.

DIVERSITYINC. Child Sexual Abuse Exists on Surface Web as Tech Companies Fail to Catch It. In: *DiversiteInc* [online]. 2022 [cit. 2022-03-24]. Dostupné z: <https://www.diversityinc.com/child-sexual-abuse-exists-on-surface-web-as-tech-companies-fail-to-catch-it/>.

ENOUGH IS ENOUGH. Statistics: Youth & Porn. In: *ENOUGH IS ENOUGH* [online]. 2021 [cit. 2022-01-22]. Dostupné z: <https://enough.org/stats-youth-and-porn>.

GROSSMAN, Jennifer, M. Family Homework and School-Based Sex Education: Delaying Early Adolescents' Sexual Behavior. *Journal of School Health* [online]. American School Health Association, 2013, vol. 83, no. 11, pp. 810-817 [cit. 2021-12-28]. ISBN 0022-4391. Dostupné z: <https://static1.squarespace.com/static/596c02dbdb29d6afc4bc5796/t/5ab9415b03ce6449e16dac3d/1522090333488/Article+on+Parent+Homework.pdf>.

HALAMKA, Jaroslav. Feministky mají své porno. A líbí se i mužům. In: *IDNES.CZ. iDNES.cz: magazíny* [online] Mafra, 2009 [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/xman/styl/feministky-maji-sve-porno-a-libi-se-i-muzum.A090807_122519_xman-styl_hig.

SEJBALOVÁ, Petra. Rozstřel: Sexuoložka: Šestileté děti sledující porno nás v průzkumu překvapily. In: *iDNES.cz* [online]. 10. 12. 2020 [cit. 2021-12-30]. Dostupné

z: https://www.idnes.cz/onadnes/zdravi/porografie-sexualni-vychova-sexuologicky-pruzkum.A201208_112211_zdravi_jup?.

INTERNETEM BEZPEČNĚ. Sexting. *Internetem bezpečně* [online]. Karlovy Vary, 2018 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://www.internetembezpecne.cz/o-projektu/>

JENKINS, John, Philip. Pornografie. In: Britannica [online]. © Encyclopædia Britannica, Inc, 2021 [cit. 2021-04-05]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/pornography>.

JONÁŠOVÁ, Iveta. Děti a sexualita. In: Šance Dětem. [online] Nadace Sirius, 2021 [cit. 2021-10-19]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/deti-sexualita>.

KAMANOVÁ, Lenka. Sexuální výchova v rodině: co víme z výzkumných studií. *Studia paedagogica* [online]. Brno: Ústav pedagogických věd FF MU, 2014, roč. 19, č. 3, s. 29–46 [cit. 2021-12-30]. ISSN 2336-4521. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/studia-paedagogica/article/view/18956/15012>.

KLOESS, Juliane A. et al. The Challenges of Identifying and Classifying Child Sexual Abuse Material. *Sexual Abuse* [online]. 2019, volume 31, issue 6, p. 173–196 [cit. 2021-10-30]. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1079063217724768>.

NEPORNU. Vztahy. *Je sledování porna forma nevěry?* [online]. Olomouc: NePornu, z. s., 2020 [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: <https://nepornu.cz/je-sledovani-porna-forma-nevery/>.

PETTIT, Harry. Fifty shades of Pompeii: Erotic wall paintings reveal the x-rated services once offered at ancient Italian brothels In: *Mailonline* [online]. Associated Newspapers Ltd, 2016 [cit. 2022-03-22]. Dostupné z: <https://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-4010260/Fifty-shades-Pompeii-Erotic-wall-paintings-reveal-x-rated-services-offered-ancient-Italian-brothels.html>.

POLICIE ČR. Počítačová mravnostní kriminalita. *Policie České republiky* [online]. Praha, 2021 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/pocitacova-mravnostni-kriminalita.aspx>.

PORNHUB. 2021 Year in Review. In: Pornhub.com. *Pornhub INSIGHTS*. [online]. 2021 [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: <https://www.pornhub.com/insights/yir-2021>.

REDAKCE VIMAX.CZ. Jak může pornografie vyvolat erektilní dysfunkci? Vědci ještě nemají celkem jasno. In: *Vimax.cz* [online]. 2020 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.vimax.cz/porno-a-erektilni-dysfunkce/>.

ROTHMAN, Emily, F et al. The Prevalence of Using Pornography for Information About How to Have Sex: Findings from a Nationally Representative Survey of U.S. Adolescents and Young Adults. *Archives of Sexual Behavior: The Official Publication of the International Academy of Sex Research* [online]. Springer New York, 2021, vol. 50, no. 2, pp. 629–646 [cit. 2021-12-31]. ISSN 1573-2800. Dostupné z: <https://sci-hub.hkvisa.net/10.1007/s10508-020-01877-7>.

SPOLEČNOST PRO SEXUÁLNÍ OSVĚTU. *Sexus.cz: o sexu konečně slušně* [online]. 2022 [cit. 2022-03-21]. Dostupné z: <http://www.sexus.cz/>.

STRNAD, Michal. Světové porno: Díváme se 10:28 minuty a ženy stahují náskok. In: *Seznam Zprávy* [online]. 2019 [cit. 2022-01-18]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/nejvetsi-pornoserver-ukazal-statistiku-roste-podil-zen-i-straveny-cas-85200>.

THE WEEK STAFF. The internet porn 'epidemic': By the numbers. In: *The week* [online]. 2015 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://theweek.com/articles/493433/internet-porn-epidemic-by-numbers>.

TopTenREVIEWS, Inc. Pornography Statistics. In: *Family Safe: Helping to Preserve Family Values* [online]. 2007, [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.family-safe.com/pornography-statistics/#anchor5>.

TŮMA, Jan et al. A DOST!: Porno a sex sledují už i nejmenší děti. A ohrožuje je to. Co s tím?. In: *Stream* [online]. 24. 5. 2021 [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: <https://www.stream.cz/adost/covid-rozsiril-porno-a-sex-mezi-nejmensi-deti-co-s-tim-muzeme-udelat-64167552>.

VAILLANCOURT-MOREL MARIE-PIER et al. Pornography use and romantic relationships: A dyadic daily diary study. *Journal of Social and Personal Relationships* [online]. 2020, vol. 37, no 10–11, pp 2802–2821 [cit. 2022-04-02]. ISSN 1460-3608. Dostupné z: <https://sci-hub.hkvisa.net/10.1177/0265407520940048>.

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník. In: *Zákony pro lidi* [online]. ©AION CS, s. r. o. 2010–2021 [cit. 2021-04-05]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy., In: *Zákony pro lidi* [online]. ©AION CS, s. r. o. 2010–2021 [cit. 2021-04-05]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-40>.

Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. In: *Zákony pro lidi* [online]. ©AION CS, s. r. o. 2010–2021 [cit. 2021-04-05]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-104>.

Zákon č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání. In: *Zákony pro lidi* [online]. ©AION CS, s. r. o. 2010–2021 [cit. 2021-04-05]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2010-132>.

Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže. In: *Zákony pro lidi* [online]. ©AION CS, s. r. o. 2010–2021 [cit. 2021-04-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-218>.

Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání. In: *Zákony pro lidi* [online]. ©AION CS, s. r. o. 2010–2021 [cit. 2021-04-05]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-231>.

Zákon č. 496/2012 Sb., Zákon o audiovizi. In: *Zákony pro lidi* [online]. ©AION CS, s. r. o. 2010–2021 [cit. 2021-04-05]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-496>.

Seznam příloh

Příloha A: Dotazník výzkumného šetření

Příloha B: Tabulka 6 – Věk prvního zhlédnutí pornografie – podrobný přehled

Příloha C: Výběr konkrétních odpovědí na otázku č. 13

Přílohy

Příloha A: Dotazník výzkumného šetření

Postoje mladých lidí k pornografii

Draží respondenti a drahé respondentky,

jmenuji se Jiří Drtina a jsem studentem třetího ročníku bakalářského studia v oboru Sociální patologie a prevence na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové. Ve své bakalářské práci se zabývám postoji, které zaujímají mladí lidé k pornografii.

Účelem tohoto dotazníku je zmapovat názory a postoje mužů a žen od 15 do 25 let k problematice sledování pornografie.

Tímto bych Vás chtěl požádat o vyplnění krátkého dotazníku, který je zcela anonymní a jehož údaje budou sloužit pouze pro účely vypracování bakalářské práce. Vyplnění dotazníku zabere pouze několik málo minut a jeho vyplněním souhlasíte se zpracováním odpovědí.

* Povinné

1. Pohlaví: *

Muž

Žena

2. Váš věk: *

Číslo musí být v rozsahu od 15 do 25.

3. Partnerský vztah: *

Zadaný/Zadaná

Nezadaný/Nezadaná

4. Viděli jste někdy pornografii? *

- Ano
- Ne

5. V kolika letech jste viděli poprvé pornografii? *

Pokud si přesný věk nepamätujete, zadejte nejpravděpodobnější.

Zadejte prosím číslo menší než nebo rovné 25.

6. Jak často nyní pornografii sledujete? *

- Za poslední rok ani jednou
- Několikrát do roka
- Několikrát do měsíce
- 1-3x týdně
- 4-6x týdně
- Každý den
- Několikrát denně

7. Preferujete sledování pornografie před reálným sexuálním životem? *

- Ano
- Ne

8. Realizovali jste ve svém sexuálním životě nějakou praktiku, která Vás zaujala při sledování pornografie? *

- Realizoval/a jsem několik takových praktik.
- Realizoval/a jsem jednu takovou praktiku.
- Žádnou takovou praktiku jsem nerealizoval/a, ale chtěl/a bych.
- Žádnou takovou praktiku jsem nerealizoval/a a ani nechci.

9. Co podle Vás vede jedince ke sledování pornografie? *

- Zdroj zábavy/relaxace
- Zdroj informací o sexuálním životě
- Zdroj okamžitého sexuálního uspokojení
- Součást milostné přede hry před sexuálním stykem
- Inspirace pro sexuální život
- Ze zvědavosti
- Jiné

10. Pokud jste v předchozí otázce označili možnost jiné, prosím rozved'te svoji odpověď.

11. Myslíte si, že je běžné, když mladí lidé sledují pornografii před dovršením 18 let? *

Ano

Ne

12. Myslíte si, že sexuální chování zobrazované v pornografii je běžné i v reálném životě? *

Ano

Ne

13. Jaký názor máte na sledování pornografie? *

Příloha B: Tabulka 5 – Věk prvního zhlédnutí pornografie – podrobný přehled

Věk prvního zhlédnutí pornografie [roky]	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
4	1	0,1 %
5	3	0,4 %
6	9	1,1 %
7	22	2,8 %
8	16	1,9 %
9	15	1,8 %
10	63	7,6 %
11	51	6,2 %
12	130	15,7 %
13	146	17,7 %
14	116	14 %
15	106	12,8 %
16	72	8,7 %
17	43	5,2 %
18	15	1,8 %
19	9	1,1 %
20	6	0,7 %
21	1	0,1 %
22	1	0,1 %
23	1	0,1 %
24	1	0,1 %

Příloha C: Výběr konkrétních odpovědí na otázku č. 13

Pozitivní

„Někteří lidi nemohou se svým partnerem, nebo spíše jejich partner nemá takové chutě, jaké by se dané osobě mohly líbit. Proto na pornografii uspokojí 100 % své touhy, protože tam člověk najde od A po Z. Neříkám, že partner musí být v posteli nudný, ale porno je strašně vyhrocená věc, aby se na to lidi dívali, některá videa mohou člověka rozpálit na tolik, jak by to žádný kluk neudělal. Takže jak říkám, můj názor není nijak pasivní k tomuto tématu. Některým párům to může pomoci, nebo se u toho zasmát. Porno neslouží jenom k uspokojení, ale někdy, co tam lidi předvádí a dělají, připomíná jiný typ cirkusu.. V dnešní době vám ani nikdo neřekne, jak se to dělá, kam s tím a podobně. Takže na druhou stranu, se tam toho člověk hodně přiučí. No a když je polovička náhodou na druhé straně polokoule, tak vám ani nic jiného nezbyvá.“

žena, 20 let

„Je to podle mě naprosto přirozené. Ať už k tomu vede jen zvědavost, tak to může být zdrojem sexuálního uspokojení pro jedince, kteří momentálně nemají sexuálního partnera nebo pokud v partnerství zrovna není dostatek prostoru pro tyto "hrátky". Může to sloužit i jako "předehra" kdy partneři sledují pornografii i společně a využít ji i jako zdroj inspirace do ložnice. Jen je třeba pamatovat, že ne všechny "kousky" z pornografie můžou být oboum partnerům příjemné, vždy by měla být základem vzájemná domluva a hlavně si pamatovat, že od reality to má kolikrát dost daleko. Jen by nikdy neměla pornografie nahradit reálný sexuální život, k čemuž si (troufám říct) bohužel kolikrát dochází.“

žena, 23 let

„Kladný, pokud se to nepřehání a člověk se nestane závislým. Občasné sledování k uvolnění stresu a uspokojení sexuálních potřeb není na škodu. V pornografii může člověk i sledovat věci, které v běžném životě nikdy nebude moci dělat ale zajímají ho.“

muž, 24 let

Neutrální

„Záleží, jak často je pornografie sledována. Nic se nemá přehánět. Pokud je to například několikrát do měsíce (případně týdne) za účelem uspokojení, asi nevidím problém. Ale

pokud je to často nebo si člověk myslí, že vše funguje, tak jako v pornografii, či při vlastním sexuálním životě vzniká nespokojenost (na základě pornografie) nebo dokonce když vznikne závislost, za mě je to velký problém. A taky si myslím, že by pornografie neměla být tak snadno přístupná. Minimálně ne dětem. “

žena, 16 let

„Neutrální, pokud se nejedná o některou z nelegálních forem. Nejsem ani jejím příznivcem ani vyloženě odpůrcem. Ale samozřejmě existuje spousta situací s pornografií spojených, které v pořádku nejsou a odsuzuji je, jako například když se k pornografii dostanou děti ať už jako diváci či aktéři, nebo vznik závislosti na sledování pornografie, ale to je jako sdělovat názor na alkohol, většinou lidem nevadí a sami ho požívají, ale všichni víme, že dětem by se do ruky dostat neměl a závislost taky není úplně ok. “

žena, 21 let

„Rozporuplný, člověk si buduje nereálné představy o sexuálním životě. Důležitá je sexuální výchova (ne žákovi ukázat, co je penis a vagina, ale nauka o consentu apod.)“

muž, 18 let

Negativní

„Jednoznačně negativní a každý by s tím měl co nejrychleji skončit. Nejen že objektivizuje ženy a nastavuje nerealistické standardy, objevují se zde realné případy znásilnění i obchodu s lidmi, je to spirituálně nepřijaté, ale taky má neblahý vliv na duševní i fyzické zdraví, tvoří se na ní závislost, ta zase podporuje závislost na masturbaci. Měla by být nelegální a ještě lépe, neměla by existovat. “

žena, 18 let

„Myslím, že se to stalo normou, ale přijde mi to dost nebezpečné. Je velice snadné narazit na nedůstojné a dehonestující snímky, což mi vadí, protože je lehce najdou i děti. Podle mě by mělo být více dostupné více realne vanilla porn, kde je žena nebo submisivní muž a další... ve více důstojné pozici a nevypadat jak hadr na sperma nebo nebýt v nepřirozených očividně bolestných polohách... Podle mě by mělo být mnohem složitější dostat se

k pornu i s ohledem na jeho navykovost. Mě nepřijde v pořádku to, co je teď běžně dostupné na internetu.“

žena, 24 let

„Osobně na něm neshledávám nic zajímavého nebo přínosného. Většina pornografických videí mi přijde nereálná a tak "anatomicky" natočená, že je více vzrušující snad i učebnice biologie. Ve videích mi chybí nějaká chemie, zkrátka něco "navíc", co obvykle dělá sex tak příjemnou aktivitou. V pornu je to prostě jen styk kusu masa s jiným kusem masa (často ještě nešikovně natočený), a to mě zkrátka vůbec nebaví.“

žena, 24 let

Závislost

„Nedává mi to nic, žádné uspokojení, příjemný pocit. Nelíbí se mi přílišné přehrávání a zkreslování, praktiky mnohdy v reálu nejsou proveditelné. Zároveň na sledování lze vzniknout závislost, člověk chce víc a víc a setkala jsem se i s případem, kdy se člověku pak zhroutil jeho intimní život, začal vyžadovat po cizích ženách jejich pornografická videa a fotografie a pořád mu to nestačilo.“

žena, 21 let

„Je to návykové a škodí to psychickému zdraví. Člověk by na to měl koukat maximálně 3x týdně. Pomáhá při sexuální frustraci a k relaxaci.“

muž, 23 let

„Je to droga. Jakmile si člověk zvykne, že je pornografie běžnou součástí jeho života, tak je nesmírně obtížné až skoro nemožné se pornografie zbavit. V malém množství, jednou za čas, je sledování pornografie v pořádku. Jakmile ale člověk není schopen se uspokojit bez sledování porna, má daná osoba velký problém. Je to zlo.“

muž, 23 let

Inspirace

„Pornografie je dobrá pro lidi, kteří nevědí jak navodit atmosféru před jakýmkoliv sexuálním stykem, dobrý nástroj pro uspokojování pro lidi, kteří nemají dobrou představivost, anebo pro ty, kteří se bojí o takových věcech mluvit tak jim to může pomoci otevřít

konverzaci s partnerem, hodně dobře o tom mluví v dokumentárním seriálu "pravidla rozkoše" na netflixu 3. Díl. Pornografie, ale také hodně mění mladým lidem pohled na sex a na sebe samotné atd. Což není moc dobrý, protože pak často naráží na realitu a na to, že nejsou dost dobří... "

muž, 19 let

„Je to zcela přirozené, dospívající hledají informace o neprobádané rozkoši. Jen by bylo fajn, kdyby s nimi o tomto tématu dospělí mluvili a vysvětlili, že to vždy nemusí mít stejný scénář. Což ovšem neznamená, že to tak být nemůže..“

žena, 23 let

„Myslím si, že jisté kategorie porna by měly být více zabezpečené, neboť ta hranice 18 let je tu z nějakého důvodu. Nejspíše to bude právě kvůli nějakému psychickému dozrání. Tudiž obyčejné porno není v ničem problematické, neboť je to ukázka přirozeného aktu a tam ať se na to koukne i 15 letá osoba. Dále pro dospělé lidi to může být i zdroj inspirace co vyzkoušet, neboť každý člověk má různé představy, ale zároveň sám hledá a objevuje tu svoji sexualitu. Co by se mu mohlo líbit, co by mu mohlo způsobit nejen orgasmus na fyzické úrovni, ale i na té psychické.“

muž, 24 let

Pozitivní, pokud...

„Je to věc, která se týká každého z nás. Pro většinu lidí je to tabu, avšak mnoho z nás si neuvědomuje, že je to "lidské". Pornografii moc nesleduju jelikož mám parternera, ale pro lidi bez parterna to může být přínosné. Problém nastává, když se k pornografii dostanou malé děti, může to negativně ovlivnit psychiku a vývoj dítěte. Když si vzpomínám na spolužačku ze základní školy, která už v 11 letech chtěla moc procozovat sex, je mi z toho zpětně dost bídňě, jelikož v tomto věku by o tom neměla vůbec přemýšlet. Toto je pouze můj názor.“

žena, 17 let

„Neměla by být tak lehce dostupná pro děti, na druhou stranu nevidím důvod, proč by na to nemohli koukat patnáctiletí, když pohlavní styk mohou mít. Na sledování pornografie

není nic špatného, pokud se to nestane častou aktivitou či závislostí. Také záleží, co člověk sleduje, například hentai je pro mě zcela nepochopitelný.“

žena, 20 let

„Nevidím na tom nic špatného. Naopak si myslím, že pornografie je užitečná v některých případech, například podle mého dokáže tzv. "držet na uzdě" některé nebezpečné jedince, kteří by se bez pornografie mohli uchýlit k reálným sexuálníм útokům. Zároveň ale v průměře ničí sexuální život (vlastní zkušenost u bývalého přítele - neschopnost udržet erekci a raději se jít podívat na porno, zklamání z toho, že to není tak, jako v pornu i přesto, že panie už dávno nebyl, neustále se ty porno scény snažil v reálném sexuálním životě najít).“

žena, 20 let

Fikce

„K uspokojení potřeb, proč ne. Ale bohužel is spousta (zejména) mladých lidí myslí, že to co se odehrává v pornografických videích je nutné praktikovat/vyžadovat i v reálném životě (např. žena musí hlasitě vzdychat při každém pohybu, muž musí vydržet hodinu atd atd). Většina mužů/žen není schopna dosáhnout toho samého, jako v pornografických videích (videa jsou sestříhaná) a to poté může vést k pocitu méněcennosti a poté i ke komplexu, který může mít negativní vliv na sexuální život.“

žena, 22 let

„Porno zobrazuje nereálné ženy, hodně make upu, počítačové úpravy, ženy jsou placené za vše, co dělají, pak si spousta mužů myslí, že anální sex je super, ale neuvědomují si, že to fakt bolí, to samé se týká stříkání všude možné, v pornu už neukazují, jak blbě se to dostává z vlasů, pohovky apod. a ani neukáží, že při honění si může chlap omylem stříknout ejakulát do oka. Ženy z porna mají také zkreslené představy, chlap se sice na ženskou vrhne, ale v reálu to není půlhodinová záležitost, ženská může být ráda za 6-10 minut akce plné potu a hekání. Ke sledování porna se většina mladých dostane ještě před reálným sexuálním stykem a pak to akorát přináší zklamání a nátlak na jednoho z partnerů k lepší výdrž, ohebnosti, nebo je jeden z partnerů tlačěn do něčeho, co se mu přiči a vznikají akorát psychické problémy.“

žena, 22 let

„Nebezpečně tabuizované, mnoho mladých lidí má pak nezdravé představy o sexu, kterým by se mohlo předejít mluvením o problematice. Jinak nevidím na tom nic špatného.“

muž, 21 let